

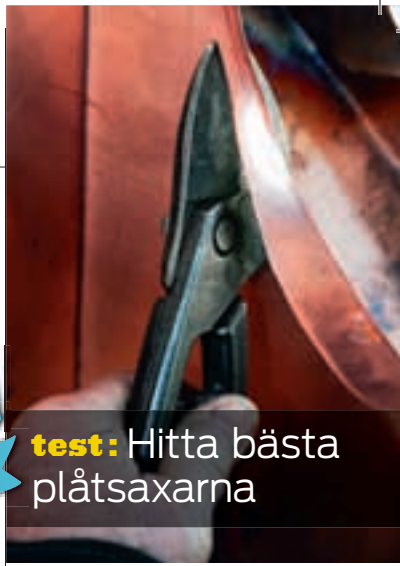
Så fixade Paul och Jimmy hårdträningen

Plattsättare gör fler fel än hemmafixare

BYGGNADS arbetaren

VINNARE
TIDSKRIFTSPRISET 2009

test: Hitta bästa plåtsaxarna

**LAGBASAR
RASAR MOT
BYGGNADS
EGET BYGGE**

242

Så många motioner har Byggnads fått in till sommarens kongress. Vi smygkikar på innehållet redan nu.

ÄNTLIGEN! SÅ BLEV DITT AVTAL

Åtta fullspäckade sidor om byggavtalen

NUMMER 6 | MAJ 2010 | www.byggnadsarbetaren.se

UTBILDA DIG NU!

Yh-utbildning
Godkänd av Myndigheten för yrkeshögskolan

DELTID/DISTANS YRKESHÖGSKOLE- UTBILDNINGAR

- Produktionsledare –
Husbyggnad
(200 YH-poäng)
- Entreprenör –
Elinstallation med
allmän behörighet
(225 YH-poäng)

Ky-utbildning
Godkänd av Myndigheten för yrkeshögskolan

HELTID 80 KY-POÄNG

- Anläggningsingenjör
- Byggnadsingenjör
- Elkonstruktion med
allmän behörighet

WWW.YHSYD.SE

Tel 0451 – 26 85 81

ALLT OM DITT AVTAL

16-22 Kanske har du hört på radio eller läst på internet att alla avtal i byggbranschen är klara. Men vad blev egentligen den nya ob-ersättningen? Hur påverkas tornkranförarna av uppgörelsen? Och vad händer med vvs-montörernas ackord? Svaren på de frågorna får du bara i en enda tidning, den du håller i just nu.

10-11 BYGGNYTT
Anställda rasar mot Byggnads eget bygge

28-29 KONGRESS 2010
Vi kikar i högen av motioner
 Inkomstförsäkring het fråga.

36-39 HÄLSA
Upp till bevis för Paul och Jimmy
 Snickare åter i brutalbänken.

48-49 EFTER JOBBET
Metalsommar
 Vi listar alla konserterna.

24-27 UTBILDNING
Guldläge att bli bygglärare
 Muraren Henrik tog steget.

31-34 PLATTSÄTTNING
Gör om, gör rätt!
 Hög tid för skärpning i våtrum, visar ny rapport.

42-45 TEST
"Ironsides modell är bättre än originalet, framför allt eftersom spärren lossas automatiskt när man trycker ihop skalmarna."
 Mats Larsson testar plåtsaxar.

- 4 BODSNACK** "Byggnads gräver sin egen grav."
- 8 SJU FRÅGOR** Leif säkrar åt Arga snickaren.
- 9 BILDEN** Tottes briljanta silhuett.
- 46 GREJER & GREPP** Magnet håller gipsdamm borta.
- 50 RECENSION** VM-boken, ett måste.
- 51 BILDKRYSET** Alltid i Byggnadsarbetaren.

MISSA INTE!
 Gundes svetskurs.
 Youtubeklippet, sid 5.

REDAKTIONEN:

									
CENNETH NIKLASSON reporter 08-728 49 76 ● 070-607 56 92 c.n@byggnadsarbetaren.se	KATARINA CONNHEIM reporter 08-728 49 87 ● 070-627 60 84 k.c@byggnadsarbetaren.se	JENNY BERGGREN reporter, arbetsrätt Föräldraledig.	KENNETH PETTERSSON chefredaktör, ansv. utgivare 08-728 49 70 ● 070-607 56 97 k.p@byggnadsarbetaren.se	NINA CHRISTENSEN reporter, webbansvarig 08-728 49 69 ● 070-246 87 06 n.c@byggnadsarbetaren.se	JOHAN SJÖHOLM redaktionssekreterare 08-728 49 79 ● 070-651 62 59 j.s@byggnadsarbetaren.se	MARGITE FRANSSON reporter, arbetsmiljö 08-728 49 74 ● 070-607 56 89 m.f@byggnadsarbetaren.se	PETER ÖNNESTAM layoutansvarig 08-728 49 77 ● 070-280 25 35 p.o@byggnadsarbetaren.se	EMMA ENESTRÖM praktikant 08-728 49 98 070-926 73 19	

POSTADRESS 106 32 Stockholm BESÖKSADRESS Liljeholmsv 32, Stockholm PRENUMERATION edb, 010-588 93 73, prenumeration@edb.com ANNONS Swartling & Bergström Media, 08-545 160 66
 REPRO Done Production AB TRYCK Sörmlands Grafiska, Katrineholm TS-KONTROLLERAD UPPLAGA 2009 118 200 KORREKTUR Kristina Otieno Opee OMSLAG Anders G Warne

16-22

ANDERS G WARNE

Tongångarna var blandade när Byggnadsarbetaren åkte ut på ett JM-bygge för att få reaktioner på avtalet. Frågan nu: Vad tycker du?

42-45

ANDERS LINDB

Ou Chu, en av deltagarna i Byggnadsarbetarens testpanel.

36-39

ANDERS G WARNE

Fyra månaders slit. Nu ska Paul få reda på resultatet av hans träning.

FRÅGAN

Kan du tänka dig att bli bygglärare?

Se reportaget på sidorna 24–27.

Fredrik Lawergren, 23 år, snickare, Kolmården

”Det är ingenting man tänkt just när man är så ung. Men kanske när man blir lite äldre. Det är positivt att utbildningen kortas. Att plugga i flera år har jag ingen lust med.”

Christian Jönsson, 28 år, snickare, Malmö

”Det lockar inte just nu. Jag är fackligt engagerad på min arbetsplats och brinner för det. Men kortare utbildning är bra. Det är ju yrkeserfarenheten som räknas ändå.”

Fredrik Sjöstedt, 37 år, snickare, Kristianstad

”Jag tror inte att jag är rätt person för det. Jag har inte tillräckligt med tålamod med ungdomarna. Och jag är verkligen inte intresserad av att sätta mig i skolbänken igen.”

Byggnads håller på att gräva sin egen grav

Nu har cirkus Tilly startat operation nedmontering!

När organisationsutredningen blev klar med sitt arbete och resultatet lades ut stod det klart att det enbart handlar om att nedmontera Byggnads som förbund. Oklart är dock om det är utredningen som gjort arbetet själv eller om de tagit hjälp av Svenskt näringsliv, för inte kan väl våra företrädare vara så inkompetenta att de skulle gräva sin egen grav själva?

Thomas Gustavsson, Byggnads andre ordförande, säger: ”Jag tror inte att medlemmarna bryr sig om regioner eller avdelningar. De vill ha svar på frågor.”

Det största problemet vi har med medlemstappet beror inte på avgiften utan vad medlemmarna själva ser att de får för pengarna, och det första medlemmarna påpekar är hur sällan de ser en ombudsman.

Då anser förbundet att medicinen på det är att dra ned på antalet anställda och kontor. Har förbundsstyrelsen, som godkänt det här förslaget, fått sitt arbete av den borgerliga

regeringen eller vad är det frågan om?

Thomas Gustavsson har till och med anklagat förtroendevalda som bortskämda!

Det finns garanterat de som är bortskämda, det förnekar jag inte, men jag tror inte att de själva anser att de är bortskämda. Det handlar nog mer om att det inte alltid finns så mycket tid över till allting. Men de allra flesta arbetar idogt med sina uppgifter.

Det stora problemet är nu hur vi ska kunna stoppa detta förslag som kommer att beslutas på kongressen, då förbundsstyrelsen alltid kör över avdelningarna och medlemmarna.

Dessutom har många ombudsmän som är med på kongressen styrelsens piska hängande i luften.

Jag kan inte begripa hur förbundsstyrelsen kan ha skam i kroppen att sitta kvar på sina platser när de har missbrukat sina uppdrag genom att alltid köra över medlemmarna för att enbart stärka förbundets kassa.

OLA WIGG
kongressledamot för Hälsingland

Sluta straffa pensionärerna

Det gör mig ont att se hur illa Alliansen behandlar våra sjuka, arbetslösa och pensionärer. I dag betalar en normalpensionär 700 kronor mer i skatt än vad en löntagare gör vid samma inkomst. Efter att ha slitit och tjänat detta land i hela sitt liv ska man

straffas med en högre skatt. Men så ska det tydligen vara. För hur var det nu Alliansen sa? ”Det ska löna sig att arbeta”, men jag kan upplysa alla Alliansen-anhängare om att pension är en uppskjuten lön, inte ett bidrag!

EN BYGGNADSARBETARE I LEKSAND

SAKAT FRÅN WEBBEN

”1,65 till i timmen är ju ett hån, det var den sämsta löneökningen jag har varit med om, BI måste jubla.”

TOMMY 54 ÅR

”Klart, är man sosse så gör man skillnad på pengar och pengar. Speciellt om det är av Alliansen fördelade pengar. Då kan man alltid hitta det negativa. Jag tänker inte som den byggnadsarbetare jag är rösta på en miljöparti- och kommuniststödd regering.”

LEFFE

”För att komma tillrätta med en stor del av det som blivit fel i Byggnads borde vi börja med att se till att inte en enda ombudsman får finnas på kongressen, bara medlemmar i produktionen.”

BÖRJE LILLSJÖ

Ställ krav på kongressombuden

Att ombud inte är insatta i de frågor som behandlas på kongressen är inte bra.

För att demokratin ska vara trovärdig och fungera fullt ut är det oerhört viktigt att medlemmar känner förtroende för dem som blivit valda till olika uppdrag och att de tar uppdraget på allvar.

I bland kan det vara så att man ”litar” på vad andra säger i stället för att bilda sig en egen uppfattning och stå för den.

Att få detta att fungera kräver att vi som organisation börjar arbeta lite annorlunda än vad som gjorts tidigare. Varför inte bjuda in ombud till sektionerna innan och efter kongressen, så de kan redogöra för var de står i olika frågor?

Då sätts det lite press på ombuden att ta sig an uppdraget till 100 procent, och nästa gång väljs de ombud som är bäst lämpade. Det går även att pressa valberedningen på hur de resonerat när ombud inte kan frågorna.

Liknande arbetssätt, tror jag, är framtiden för Byggnads även för andra uppdrag. Vi förutsätter till exempel att de personer som väljs till avtalsrådet är de personer som kan avtalen bäst, men det kan visa sig att vissa personer inte alls har koll på avtal.

MAGNUS ALM
sektionsordförande Svedala

LEDARE

Ny Saltsjöbadsanda i byggbranschen

VAD HÅLLER DE PÅ MED i byggbranschen egentligen?

Ja, den frågan har nog många ställt sig efter 15 år av konflikter mellan Byggnads och arbetsgivarna i Sveriges Byggindustrier, BI. De senaste åren har relationerna varit bottenfrusna. Ett flertal tvister bland annat om lönegranskning, lönesystem, och ledighet för fackligt arbete, har fått avgöras i skiljenämnder och i arbetsdomstolen. Lägg till detta de pedagogiska svårigheter som det inneburit att utåt förklara branschens komplicerade lönesystem.

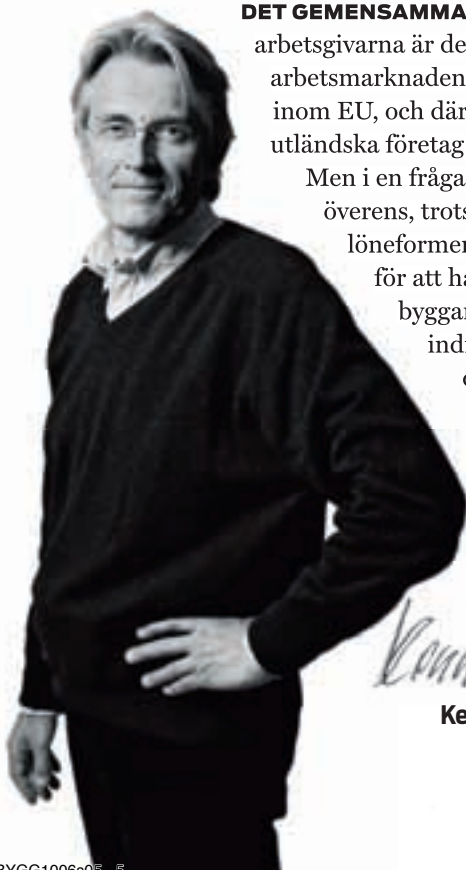
Så sent som för ett år sedan hängde strejkhöten över byggerna. Då hade förhandlingarna strandat om de gamla knäckfrågorna: lönegranskning, om avdelning eller fackklubb ska vara part i lokala förhandlingar, och hur ackordslönen ska beräknas.

» I vårt stora avtalsextra på sidorna 16–23 får ni veta allt om det nya avtalet och vad det ger i pengar.

Nu ska det vara slut med det. Efter ett år av korridorförhandlingar i arbetsgrupper gjorde parterna, med hjälp av medlare, den 13 april upp om ett nytt avtal. De två tidigare bygg- och anläggningsavtalen ersätts nu av ett avtal. Det vi ser nu är en ny samförståndsanda mellan parterna i byggbranschen. Ett avtal som likt det historiska Saltsjöbadsavtalet mellan SAF och LO från 1938 kunde skapa lugn och ro på arbetsmarknaden.

DET GEMENSAMMA HOTET för både facket och arbetsgivarna är det läge som råder på bygg- och arbetsmarknaden i och med öppna gränser inom EU, och därmed konkurrens från utländska företag och gästarbetare.

Men i en fråga är parterna definitivt inte överens, trots superavtalet. Det gäller löneformerna, där Byggnads slåss för att ha kvar lagackordet medan byggarbetsgivarna vill öppna för individuell lönesättning. När det blir skarpt läge i de frågorna lär samförståndsandan komma att prövas ordentligt.

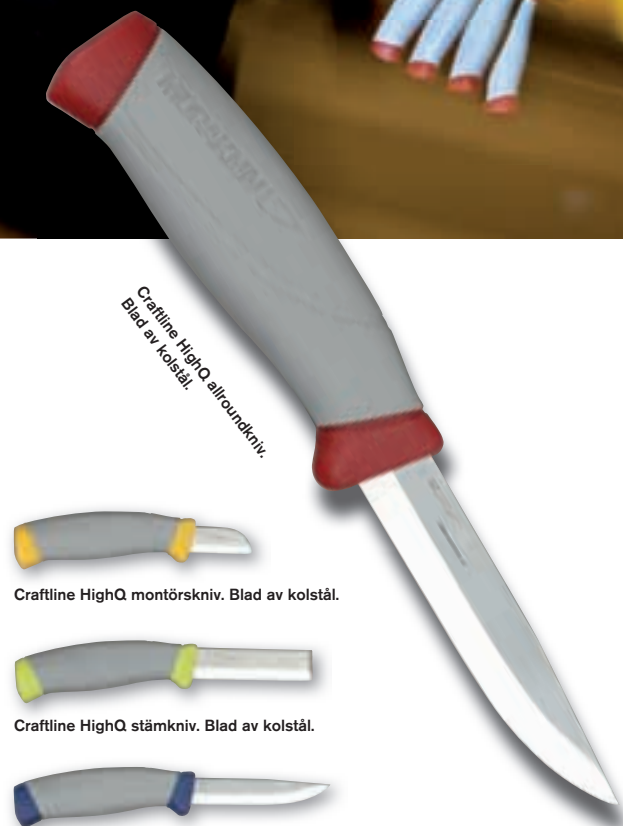

Kenneth Petterson

Kenneth Petterson, chefredaktör

Made in Sweden

Craftline HighQ allroundkniv. Blad av kolstål.

Craftline HighQ montörskniv. Blad av kolstål.

Craftline HighQ stämkniv. Blad av kolstål.

Craftline HighQ allroundkniv med rostfritt blad.

Den svensktillverkade hantverkskniven!

MORAKNIV®

Tillverkas i Sverige av Mora of Sweden sedan 1891. www.moraofsweden.se

2 TUM

För den härliga känslan av att första semesterdagen – och därmed flera veckors dimma i form av grillos och vin – nu börjar förvandlas från hägring till verklighet.

För att sista dagen på semestern – när vinboxarna är slut och oset skingrats – i princip känns lika verklig. Det är då det STORA vemodet rullar in ...

Vad är det som händer? – alla vill vara vänner

SNART ÄR DET SOMMAR. Men den här blir inte som förr. Inga långben, inga surrande flugor och inga färgglada barnteckningar att glo på. Utedasset är borta. I stället står där verktyg och spiklådor. Men det är bara att anpassa sig, till en lätt surrande fläkt, klinker på golvet och kliniskt rent från alla småkryp. Att anpassa sig har blivit något av en ledstjärna i Sverige. Folk anpassar sig hela tiden och snart passar alla in överallt. Det hela kanske slutar med att alla får sin belöning genom en evig själ i Nirvana. Alternativet är att vi slår ihjäl varandra. För att anpassa sig kostar frustration.

Ett exempel är rädslan för ovänner. Folk ändrar sina planer och kör med vita lögner för att slippa ha ovänner. På individnivå är detta vänfenomen inget större problem. Vem som helst kan låsa in sig på toa, sätta på duschen och spola på muggen, för att dränka frustrationsvrålet som växt till sig efter dagar av: "Men vad trevligt, vi kommer gärna" och "Ja, jag tycker som dig i den frågan".

» **Frågan är vad som händer med byggnadsarbetarkollektivets frustration när de ser radikala idéer i bodarna svalna på vägen, på bekostnad av den nya väntrenden.**

Mer oroande är att den nya älskvärdheten även spirar bland gamla klassiska motståndare av större format, som en gång i tiden började mötas av en enda anledning: De var varandras värsta fiender. Ett faktum som gäller förhållandet mellan Byggnads och Sveriges Byggindustrier. De går mot en ny vår och självklart är det bra att de samarbetar, men frågan är var gränsen går. Anpassar de sig, ändrar sina planer och kommer med en och annan vit lögn för att vara – ja, just det, vänner? Eller arbetar de på varsitt håll med en dold agenda för att senare kunna roffa åt sig hela kakan? Och frågan är var som händer med byggnadsarbetarkollektivets frustration när de ser radikala idéer i bodarna svalna på vägen, på bekostnad av den nya väntrenden.

Här byggs det upp frustration i mängder och räcker det med en strilande dusch för att ett vredesutbrott hos 100 000 medlemmar i Byggnads inte ska märkas? Det borde bli en tryckvåg som färdas över hela riket, men kanske de inte bryr sig. De gör som jag, anpassar sig.

CENNETH NIKLASSON – reporter

YOUTUBE-KLIPPET

Gundes guldkorn

■ Från 1990-talet kommer den här numera kultförklarade instruktionsvideon i svetsning av allas vår Gunde Svan. Finns det något som den mannen inte har gett sig på?

TIPSA OM KLIPP!
p.o@byggnadsarbetaren.se

FÖR ATT SE KLIPPET:
Klicka på länken på www.byggnadsarbetaren.se

skriv in din
INSÄNDARE
direkt på
NÄTET

www.byggnadsarbetaren.se

Klicka på Tyck till

ÖNSKAR DU IBLAND ATT DU HADE EN TAKEXPERT I ARBETSLAGET? DET HAR DU.

Som världens ledande takleverantör kan vi hjälpa dig att lämna trygga takgarantier till dina kunder. Genom våra fyra steg, som vi kallar MONIER Project Support, hjälper vi till vid alla steg i byggprocessen, från skiss till överlämning. I våra kompletta takpaket ingår takpannor, infästning, tätning, ventilation och taksäkerhet. Beställ vår produktkatalog från takinfo@monier.com. Välkommen att involvera oss i ditt nästa projekt!

TEGEL OCH BETONG: VITTINGE, KDN, TURMALIN, HOLLANDER, NORTEGL, RUBIN, DANTEGL, JÖNAKERPANNAN, MINSTER, RUSTIKK, DANFLOCK

FRAMTIDEN HAR ETT NAMN.

Fristads första plagg av återvunnet material – skaljackan PRY-479.

Byggt som en arbetsjacka. Designad för obegränsat användande.

Fristads nya 3-lagersjacka kombinerar funktion, slitstyrka och minimal miljöpåverkan i ett och samma plagg. Med ett material som andas och är vind- och vattentätt klarar den att stå emot vädrets påfrestningar. PRY-479 är gjord för att skydda och är slitstark nog att klara tuffa arbetsdagar i tuffa miljöer.

Ett av de första stegen mot framtidens arbetskläder är taget.

Finns i butik från och med maj.

FRISTADS

• Avtagbar och reglerbar huva.

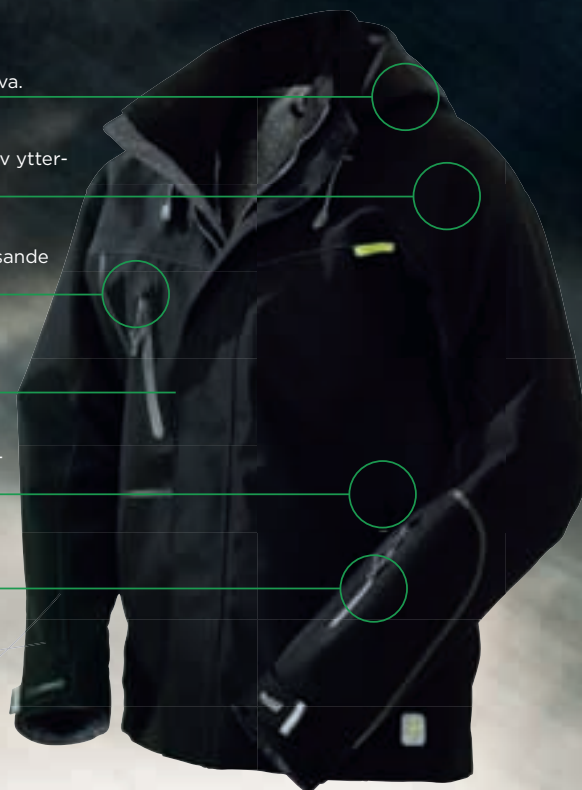
• Slitstarkt 3-lagerslaminat av ytter- och innertyg samt foder.

• Brösthicka med vattenavvisande dragkedja och D-ring.

• Två stycken innerfickor med dragkedja.

• Två framfickor med vattenavvisande dragkedjor.

• Ärmficka med vattenavvisande dragkedja.

DEM: LEIF HOLMGREN

ÅLDER: 47

YRKE: MEDLEMSVÄRVARE PÅ BYGGETTAN

AKTUELL: HÅLLER KOLL PÅ SÄKERHETEN

PÅ BYGGET, I TV-SERIEN "ARGA
SNICKAREN" I KANAL 5

"Bestämd, inte arg"

KNUT KOVISTO

Leif Holmgren har koll på arbetsmiljön under inspelningarna av Arga snickaren.

1. Du är med i programmet Arga snickaren som går i Kanal 5, varför?

– För att förbättra arbetsmiljön under byggnadsarbetet. Byggnads har kollektivavtal med Nordisk Film. Jag ska se till att man följer arbetsmiljölagen och att man har rätt försäkringar. Sen värvar jag medlemmar, men det syns nog inte i rutan. Vi får se. Jag har ingen aning om när och var och hur jag kommer att synas i programmen.

2. Hur är det med säkerheten för byggnadsarbetarna i programmet?

– Hyfsad nivå. Taksäkerheten är bristfällig. Och det har varit en del problem med damm. Där har jag bidragit med ordentliga dammsugare. De flesta i programmet är inledda entreprenörer.

3. Hur är det med yrkesskickligheten?

– Det är mycket hög kvalitet på arbetet. Anders är en mycket skicklig yrkesman. Och han är stolt över sitt jobb. Jag är verkligen imponerad av hans yrkesskicklighet, och de övriga hantverkarnas arbete också.

4. Är arge snickaren så arg som han verkar i tv-serien?

– Han säger ifrån på ett bestämt sätt. Han är inte arg, det är min uppfattning. Egentligen är han en ödmjuk person. Och han är bra på att förklara för familjerna. Det är klart att han kan höja rösten lite, och det kommer ju med i programmet. Men det gör däremot inte de långa samtal han har med familjerna. Förklaringarna blir ofta bortklippta. Allt får ju inte plats i programmet.

5. Är det något annat vi inte får se?

– I en del hem är det fullständigt kaos. Innan filmteamet överhuvudtaget kunde komma, var man på ett ställe tvungen att lägga golv för det fanns inget golv att gå på. På ett annat ställe tätade man en akut vattenläcka innan första filmteamet kom dit.

6. Är det inte tragiskt?

– Jo, och det är fascinerande hur folk kan hålla ihop trots att det är så jobbigt. Ett par hade levt utan golv i köket i 24 år. Mannen hade påbörjat jobb i alla delar av huset. Han var dessutom utomlands tre av fyra veckor.

7. Du har blivit kändis nu. Hur känns det?

– Det är positivt. Bara positivt.

NINA CHRISTENSEN

Snyggt Totte!

■ Snickaren **TOTTE GUSTAVSSON** från Nynäshamn utanför Stockholm har även ett stort fotointresse. Det syns tydligt på denna fantastiska bild där han lät en snickarkompis agera fotomodell i motljuset från nedhängda presenningar.

”Det sämsta jag v

NU HAR LAGBASARNA PÅ BYGGNADS EGET BYGGE FÅTT NOG AV DÅLIG A

Dammigt, stökigt och skitigt. Skadlig ergonomi och tidplaner som inte fungerat. Nu avslöjar frustrerade lagbasar den dåliga arbetsmiljön på Byggnads eget bygge.

De trodde de skulle jobba på ett mönsterbygge när de kom till ombyggnaden av Byggnads eget förbunds kontor i centrala Stockholm. I stället blev det tvärtom.

– Det har inte fungerat alls. Det är sorgligt att det ska vara så här på en arbetsplats som är Byggnads egen, säger målarnas lagbas Jan Öberg.

– Det är det sämsta jag varit med om, säger sprinklermontören Kurt Gustavsson.

Bakom orden står också fyra andra erfarna byggnadsarbetare, sprinklermontören Thomas Andersson och lagbasarna Lennart Samuelsson, vvs, Kent Bjerken-dahl, snickare och John Nilsson, ventilationsmontör. De vill nu berätta om problemen, för de har gemensamt med skyddsombuden försökt ändra arbetsvillkoren. Men de tycker inte de har fått gehör.

ALLA VITTNAR OM ett kaotiskt bygge, där det saknats fungerande tidplaner och där arbetsmiljön varit usel. Det har varit dammigt och stökigt, olika yrkeskategorier har stått på varandra och jobbat. Det rivs ända in i slutskedet. Rivning vid sidan av annat arbete innebär ökade risker. En rörmontör fick tidigare en fallande upphängningsanordning i ryggen, då bilning

pågick bredvid honom.

Byggnadsarbetarna anser att orsaken till problemen är att det saknats realistiska tidplaner, att planering och samordning inte fungerar. Det leder till ständiga krockar och merjobb.

Bygget bedrivs med så kallad styckad entreprenad med byggleddning och många underentreprenörer, vilket är en känd källa till de problem som byggnadsarbetarna beskriver. Arbetsmiljöverket pekade redan 2008 i en rapport på samband mellan styckade entreprenader och risk för allvarliga olyckor och dålig arbetsmiljö. Även Byggnads har kritiserat entreprenadformen. Ändå valde man att använda den, av ekonomiska skäl.

På arbetsplatsen finns cirka 100–130 arbetare. Minst 25 underentreprenörer har anlitats, men hur många entreprenörer som sedan finns under dem, kan de ansvariga inte ange.

BYGGET HAR OCKSÅ haft stora ergonomiska problem. De cirka 8 000 kvadratmeter stora takytorna består av ett fast tak med gipsplattor, i stället för som normalt lösa plattor. Det har lett till problem för flera yrkesgrupper.

Målarna har tvingats spackla och platsmåla hela taket med armarna konstant över axelhöjd och under stark tidspress. Arbete över axelhöjd är en känd källa till belastningsskador. Målarna har försökt få arkitekter och beställare att ändra sig, men är besviken över att de inte har lyckats.

**BYGGNADS
ARBEETAREN
AVSLÖJAR**

Arbetsmiljöverket har vid minst fem tillfällen besökt arbetsplatsen. Något som är extremt ovanligt.

– Det är helt orimligt att ett enda bygge ska kräva så många besök, säger arbetsmiljöinspektör Kristian Lönnström.

BYGGETTAN HAR gjort cirka 25 besök på arbetsplatsen. Regionala skyddsombudet Tomas Kullberg stoppade arbetet under flera dagar i mars för att verksamheten inte fungerade. Hela arbetsstyrkan måste städa upp, medan lagbasar, facket och platsledning gjorde upp nya tidplaner. Inflyttningen till kontoret skulle skett i påskas, senaste budet är nu 14 juni.

– Vi är besvikna över förse- ningar och problem med arbetsmiljön. Självklart ska våra medlemmar jobba i en bra miljö, säger Kurt Kraenzmer ansvarig för bygget från Byggnads sida.

Han menar att ansvaret framförallt faller tillbaka på Byggnads och Kommunal som byggherrar och projektledningsföretaget, Hifab, men att entreprenadformen inte är avgörande.

– Vi har aldrig gjort så mycket tidplaner som här, säger Anders Bång, projektledare för Hifab.

Såväl han som företrädare för byggföretaget BTH menar att problemen med förse- ningar och arbetsmiljö uppstått då mycket extra arbete tillkommit, samtidigt som tidplanen skulle hållas. Några exempel är ett helt nytt yttertak och omfattande asbestsanering.

MARGITE FRANSSON

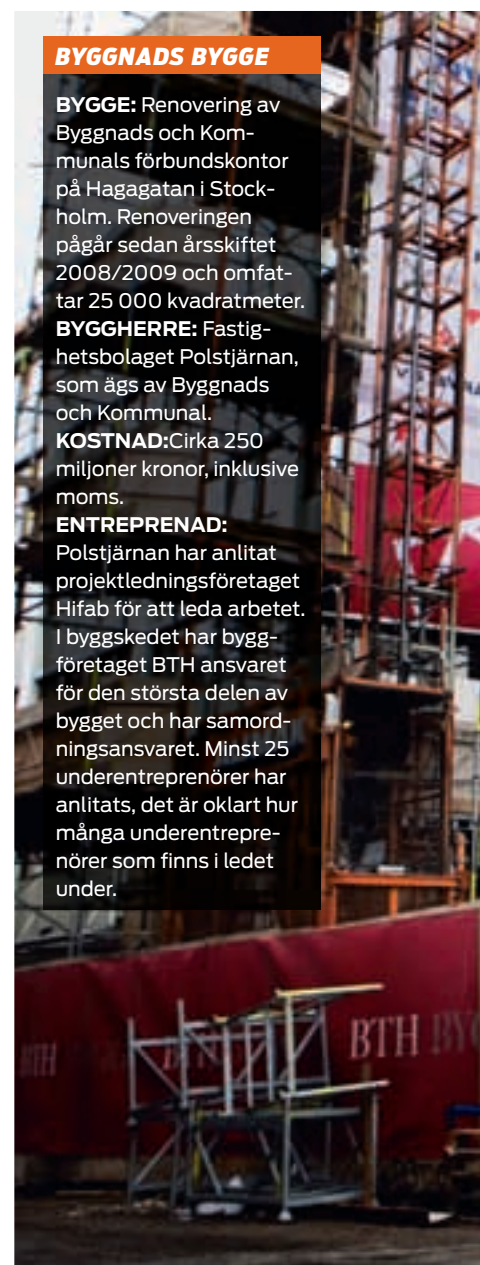
BYGGNADS BYGGE

BYGGE: Renovering av Byggnads och Kommunals förbunds kontor på Hagagatan i Stockholm. Renoveringen pågår sedan årsskiftet 2008/2009 och omfattar 25 000 kvadratmeter.

BYGGHERRE: Fastighetsbolaget Polstjärnan, som ägs av Byggnads och Kommunal.

KOSTNAD: Cirka 250 miljoner kronor, inklusive moms.

ENTREPRENAD: Polstjärnan har anlitat projektledningsföretaget Hifab för att leda arbetet. I byggskedet har byggföretaget BTH ansvarat för den största delen av bygget och har samordningsansvaret. Minst 25 underentreprenörer har anlitats, det är oklart hur många underentreprenörer som finns i ledet under.

”Kamratskapen är det enda som fungerat, sä

Byggnads förlorade i Arbetsdomstolen

■ Byggnads döms att betala rättegångskostnader på 327 994 kronor efter ett mål i Arbetsdomstolen. Byggnads hävdade att Otto Magnusson AB tog över verksamhet från SBP, som bestämt sig för att avveckla efter ett bostadsbygge i Malmö. Två betongarbetare på SBP erbjöds inte jobb, ett brott mot avtalet, enligt Byggnads. Men domstolen gick på företagets linje om att man bara passerat på att nyanställa, utan att ta över verksamheten.

Företag tjänar på hälsoinvesteringar

■ Anställdas prestationsförmåga kan öka upp till tio procent om företaget de jobbar på investerar i sjukvård, friskvård och förbättrad arbetsmiljö. Därmed kan det löna sig rejält för arbetsgivare att satsa på hälsa. En forskarrapport som Malin Lohela Karlsson på Karolinska Institutet i Stockholm tagit fram visar att varje krona som läggs på de anställdas hälsa ger företaget tre kronor tillbaka.

”varit med om”

ARBETSMILJÖ OCH OMÖJLIGA TIDPLANER

at, säger Thomas Andersson (tvåa från vänster). Nu vill han och kollegerna Jan Öberg, Kent Bjerkendahl och Kurt Gustavsson berätta om den usla arbetsmiljön.

Byggnadskonkurserna har minskat

■ Konkurserna har minskat i byggbranschen i år, jämfört med förra året. Till och med mars hade 226 byggnadskonkurser inträffat, 38 färre än i fjol och en nedgång med 14 procent. Företagskonkurserna totalt sett fortsätter nedåt. De minskade totalt med 17 procent under årets första kvartal. Störst minskning av antalet konkurser har handeln och privata tjänsteföretag.

Golvföretag vägrade att förhandla

■ Byggnads stämmer ett golvföretag i Göteborg som struntat i att lämna ut arbetsgivarintyg till två av sina före detta anställda. Arbetsgivaren krävs också på ett skadestånd på 30 000 kronor för att man vägrat infinna sig till förhandling. Dessutom yrkar de två Byggnads-medlemmarna att Arbetsdomstolen kräver ett intyg om anställningsskydd. Medlemmarna kräver också ett skadestånd på 20 000 kronor var.

20 års arbete på Skanska räknas inte

ÖSTERSUNDSARBETARE BLIR AV MED ÅTERANSTÄLLNINGSRÄTTEN

Flera av de 16 uppsagda på byggservicebolaget Skanska Direkt har jobbat över 20 år på Skanska. Trots det förlorar de nu jobbet och saknar även återanställningsrätt inom Skanska Sverige. Detta på grund av att byggservice numer är ett fristående.

Beslutet om nedläggningen kom före påskhelgen. Hela verksamheten läggs ner i Östersund på grund av dålig lönsamhet.

Samtliga 16 anställda sägs upp. Många har arbetat länge inom Skanska, vissa mer än 20 år. Men när byggservicebolaget blev ett fristående bolag för drygt ett år sedan började anställningstiden räknas från noll igen.

DET INNEBÄR BLAND annat att de anställda inte har rätt till återanställning inom Skanska Sverige, vilket den uppsagde anställda har i nio månader.

- Bolagiseringen var enbart ett sätt att åsidosätta anställningstryggheten. Det här är ett väldigt osnyggt sätt att kasta bort gamla trotjänare, säger Leif Nyrell, förhandlingsombudsman på Byggnads.

I samband med att byggservicen bolagiserades protesterade Byggnads mot den försämrade anställningstryggheten.

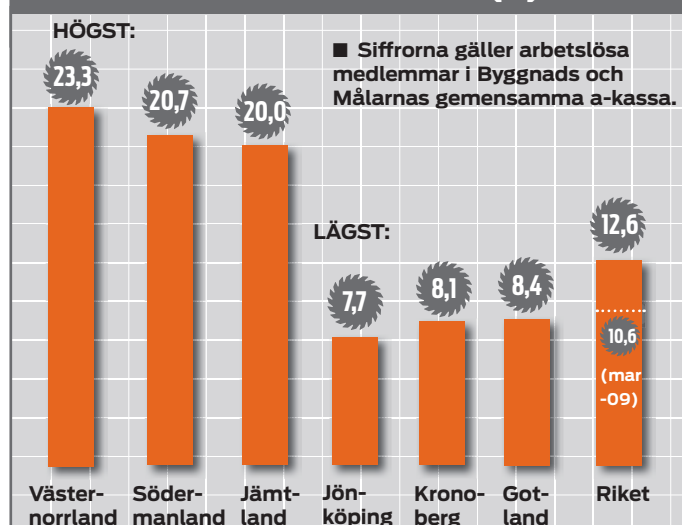
- Då intygade företagsledningen att det här aldrig skulle hända och att marknaden var enorm. Nu ser vi att det blev precis så som vi fruktade, säger Kjell Broman, MB-ledamot på Skanska.

SKANSKAS presstalesman Per-Lennart Berg säger att nedläggningen av Skanska Direkt i Östersund inte gick att förutse.

- Verksamheten klarade inte nedgången i ekonomin. Vi har full förståelse för de anställdas känslor. Men vi följer bara det regelverk som finns, säger Per-Lennart Berg.

MIKAEL FÄRNBO

ANDEL ARBETSLÖSA I MARS (%)

KÄLLA: BYGGNADS

Stal byggmaterial från arbetsplatsen

■ Skanska har avskedat och polisanmält två anställda på företags byggserviceverksamhet i Härnösand. En av dem misstänks ha försett sig själv med byggmaterial för tiotusentals kronor. En annan anställd misstänks ha hjälpt en tjänsteman hos en kund, kommunala Härnösandshus, att få varor och tjänster. Det ska bland annat ha handlat om en gäststuga, som Härnösandshus i slutändan ska ha fått betala. Vidare misstänks en renovering av personens bostadsrätt belastat ett ombyggnadsprojekt hos Härnösandshus, något som ska utredas ytterligare. Även Härnösandshus har polisanmält sin anställda.

2019

■ Så många medlemmar har lämnat Byggnads sedan mars 2009. Under mars i år tappade Byggnads 491 hel- och halvbetalande medlemmar. Det visar Byggnads medlemsstatistik. Antalet hel- och halvbetalande medlemmar är nu sammanlagt 81 050. Det totala medlemsantalet i Byggnads är 112 034. Då omfattas även de som betalar grundavgift och fria (icke-betalande).

Vi söker

Putsare/Lagbas

för omgående anställning.

Krav: B-körkort samt minst 5 års branschvana.

Kontakta Ingemar Porsefeldt, ingemar@murbiten.se på Murbiten Tegel & Puts AB.

murbiten
TEGEL & PUTS AB

Unik taklösning

Förenklar arbetet på taket
Sparar 8 arbetstimmar per tak
Ger mycket god takekonomi

Använd produkterna

1 KOMBINOCK Innovation!
Ventileradnockregel med universalhöjd, inkl nocktätning. Passar alla tvåkupiga takpanneprofiler. Sparar 3 timmars arbete/normalvilla.

2 TAKFOT Innovation!
Ersätter takfotsplåt, fågelband och förhöjd bärläkt. Allt-i-ett! Sparar 4 timmars arbete/normalvilla.

3 SUPERTAK YAP 500
Underlagstäckning med klisterkant. 50% snabbare än traditionell takpapp.

TJB Försäljning AB

tel: 0512-199 59 e-post: info@tjb.se
fax: 0512-196 60 hemsida: www.tjb.se

TJB takkoncept
- sparar tid och pengar!

Se monteringsfilm på www.tjb.se

Produkterna säljs via bygghandeln

Varning för hörselskydd på internet

Stora brister vad gäller CE-märkning och svensk bruksanvisning. Det visar Arbetsmiljöverkets marknadskontroll av hörselskydd som säljs via internet.

Enligt Arbetsmiljöverket har det kommit fram att det via internet säljs hörselskydd som inte följer kraven.

Verket har därför börjat att granska företag som säljer hörselskydd via internet. Ett 20-tal företag har granskats. Fem av dessa företag bedöms sälja pro-

dukter med brister. Sammanlagt rör det sig om 116 hörselskydd som har brister, antingen beträffande CE-märkning eller bruksanvisning på svenska. Flertalet av hörselskydden, bland annat 85 som saknade CE-märkning, säljs inte längre.

KATARINA CONNHEIM

VI FINNS DÄR DU BYGGER OCH RENOVERAR

Som företagskund hos oss kommer du inte sakna något. Sortimentet är komplett, logistiken är exakt och servicen utvecklad för dina behov.

075-241 10 00
beijerbygg.se/foretag

Lite snack. Mycket verkstad.

BIG-GRUPPEN är nordens ledande fristående bygg- och industriedja och är leverantör av verktyg, maskiner, skydd och förnödenheter till proffsmarknaden.

Vi finns representerade från Finnmark i norra Norge till Skåne i södra Sverige.

Vår styrka är lokalt engagemang och hög kompetens i kombination med BIG-gruppens stordriftfördelar med starka leverantörsavtal, koncept, IT-lösningar, logistik och import.

Vi erbjuder såväl lokala företag som riks- och nordiska kunder branschens största urval av kvalitetsprodukter och olika tjänster.

Think BIG. Hos oss hittar du Bahco's breda sortiment av handverktyg för proffs.

B I G

GRUPPEN

Sverige

Eskilstuna IP Industripartner **Gislaved** Emil P **Gävle** Uppsala Maskin & Verktyg **Göteborg/Hisings Backa** Prevex **Göteborg/Sisjön** Prevex **Götene** Movab **Halmstad** IMAB **Helsingborg** IMAB **Kalmar** Lundgrens Järn **Karlshamn** Hjelmbergs Järn **Ljungby** Sohlsbergs **Malmö** Prevex **Skene** Skene Järn **Skövde** Bygg & Industripartner **Skaraborg** AB **Stockholm/Bromma** Flinks Järn **Stockholm/Globen** Flinks Järn **Stockholm/Hornsberg** Flinks Järn **Stockholm/Solna** Lundqvist Maskin & Verktyg **Stockholm/Sätra** Flinks Järn **Stockholm/Vällingby** Toolcom **Uppsala** Uppsala Maskin & Verktyg **Vimmerby** Albins **Växjö** Stål & Verktyg **Örebro** Skydd & Verktyg i Örebro

Norge

Albert E Olsen - Tromsø Maskinforretning - Quale - Tingstad - Industrisenteret - Kyvik Industrivarehuset

www.big-gruppen.com

Vägrade förhandla – nu straffas företaget

Arbetsdomstolen dömer företaget Ni Ma Tis AB att betala 20 000 kronor i skadestånd till Byggnads. Orsaken är att företaget uteblivit från förhandlingar om en anställds lön.

Enligt Byggnads har förbundets medlem inte fått en korrekt lön. Därför skrev förbundsledningen i augusti 2009 till bolaget och kallade till en förhandling. Men ingen representant dök upp till förhandlingen och ingen hörde heller av sig.

Då stämde facket företaget och krävde skadestånd på grund av förhandlingsvägran. Arbetsdomstolen går på samma linje. Företaget har åsidosatt sin förhandlingskyldighet, enligt medbestämmandelagen, menar Arbetsdomstolen.

Byggstrejk i Norge varade tre dagar

I Norge gick byggbranschens avtalsrörelse inte alls lika lugnt till som i Sverige. Cirka 20 000 byggnadsarbetare tvingades strejka sig till ett nytt avtal. Runt 19 000 norska byggnadsarbetare gick ut i strejk i mitten av april. Orsaken var oenighet om minimilönerna. Facket ville höja dem mer än vad arbetsgivarna vill gå med på. Byggstrejken pågick under tre dagar innan parterna kunde enas om ett nytt avtal.

Marius Bagocius och hans bror Mantas ser efter sin pappa Petras, som blivit svårt skadad efter en byggolycka.

EVALDAS SEMIOTAS

Slipper hög vårdnota

Byggnadsarbetaren Petras Bagocius, som skadades allvarligt i en arbetsolycka i Sverige, slipper att betala den höga sjukhusräkningen på Karolinska sjukhuset.

– Vi är glada. Det är en tung sten som har fallit från våra hjärtan, säger sonen Mantas Bagocius.

Petras Bagocius från Litauen fick mycket allvarliga hjärnskador vid en arbetsolycka i Rosersberg, norr om Stockholm, i början av november förra året. Efter olyckan vårdades han på neurointensiven på Karolinska sjukhuset i över en och en halv månad. Eftersom anställningsförhållanden var oklara var det länge ovisst vem som skulle betala den höga sjukhusräkningen i Sverige.

NU HAR Försäkringskassan beslutat att betala sjukhusräkningen på Karolinska sjukhuset.

Huvudskälet är att det har

kommit fram uppgifter, bland annat ett anställningsintyg, som visar att Petras Bagocius var anställd hos arbetsgivaren.

– Det var rätt beslut. Vi är glada för det, eftersom det var huvudfrågan för oss, säger sonen Mantas Bagocius.

PETRAS BAGOCIUS får också sjukpenning från Försäkringskassan. Sjukpenningen baseras på den inkomst som han uppskattas ha haft före olyckstillfället. Dessutom får Petras Bagocius också ersättning från Afa-försäk-

ring, eftersom det framkommit att arbetsgivaren hade kollektivavtal med Seko.

Petras Bagocius vistas nu på ett sjukhus i Telsiai, på orten där han kommer ifrån. Hans tillstånd är ungefär detsamma som när Byggnadsarbetaren besökte honom i januari. Han känner fortfarande inte igen sina söner och kommer inte ihåg någonting.

– Läkarna i Litauen har bedömt honom som gravt invaliderad, säger Mantas Bagocius.

Förundersökningen är nu nerlagd i ärendet. Leif H Johansson, åklagare på riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål:

– Det gick inte att bevisa något. Vi kunde inte få fram några vettiga uppgifter i förhören med vittnen på arbetsplatsen.

KATARINA CONNHEIM

HALLÅ DÄR!

JONAS KARLSSON

Umeåbo som blivit korad till årets plåtslagare.

Grattis! Trodde du att du skulle vinna?

– Jag visste ju att jag var nominerad, men att jag skulle vinna trodde jag kanske inte. Jag är för ung, bara 42.

Jaha, så du trodde att du skulle få vänta några till?

– Ja, 20 ungefär. (Skratt.)

Men när valet ändå föll på dig, hur kändes det?

– Det kändes lite överkligt. Men det är alltså roligt att bli uppmärksammas för det man håller på med. Det är ändå en bekräftelse på att man är rätt duktig ändå.

Du beskriver dig själv som att du äter sover

och tänker plåt dygnet runt. Vad gör dig så fascinerad av just plåt?

– Det är väl just svårigheten. Varje nytt projekt innehåller så många utmaningar. Man måste använda hjärnan väldigt kraftigt för att få ett bra resultat till slut.

Du vann en del pengar också, 15 000. Vad ska du göra med dem.

– Jag tänker inte göra mig av med dem. I stället ska jag försöka få dem att växa.

JOHAN SJÖHOLM

Bravidas motattack: stämmer Byggnads

Konflikten mellan Byggnads och vvs-företaget Bravida fortsätter. Bravida vill säga upp den fackliga förtroendemannen Anders Forsström, men Byggnads protesterar.

Nu tar Bravida fallet till Arbetsdomstolen, AD.

I samband med att Bravida lägger ner delar av verksamheten i Göteborg har den fackliga förtroendemannen Anders Forsström varslats om uppsägning. Byggnads har lagt ett tolkningsföreträde mot uppsägningen med stöd av förtroendemannalagen. Bravida, genom arbetsgivarorganisationen VVS-företagen, menar att tolkningsföreträdet är felaktigt och har stämt Byggnads i AD.

- Vi håller på att stänga ner den del av verksamheten där

Anders Forsström arbetar. Därför har han blivit uppsagd. Det är det enda svar jag har i dag, säger Staffan Pahlsson, divisionschef på Bravida.

Om den fackliga förtroendemannen är av särskild betydelse för det fackliga arbetet, är företaget skyldig att ge förtroendemannen företräde till fortsatt arbete vid arbetsbrist, säger lagen.

- Anders Forsström är den som håller ihop den fackliga verksamheten i Bravida. Han är sammankallande både lokalt, regionalt och centralt. Han är av avgörande betydelse för det fackliga arbetet, säger Byggnads förhandlingsombudsman Leif Nyrell.

Twisten är den fjärde på kort tid mellan Byggnads och Bravida som hamnar i AD.

MIKAEL FÄRNBO

» Vi vet var felet ligger. Det är dags att ta reda på vems felet är. Jag är inte främmande för att bära upp ett antal likkistor till arbetsmarknadsministern och säga att här har du resultatet av dina besparingar.

Byggnadsarbetaren CALLE FRIDÉN bloggar om dödsolyckor på "Utsikt från ett tak".

Starka så in i Norden.

BIG-GRUPPEN är nordens ledande fristående bygg- och industriedja och är leverantör av verktyg, maskiner, skydd och förnödenheter till proffsmarknaden.

Vi finns representerade från Finnmark i norra Norge till Skåne i södra Sverige.

Vår styrka är lokalt engagemang och hög kompetens i kombination med BIG-gruppens stordriftfördelar med starka leverantörsavtal, koncept, IT-lösningar, logistik och import.

Vi erbjuder såväl lokala företag som riks- och nordiska kunder branschens största urval av kvalitetsprodukter och olika tjänster.

Think BIG. Hos oss hittar du Fischers produkter för säker infästning i alla väggar.

B I G

GRUPPEN

Sverige

Eskilstuna IP Industripartner Gislaved Emil P Gävle Uppsala Maskin & Verktyg Göteborg/Hisings Backa Prevox Göteborg/Sisjön Prevox Götene Movab Halmstad IMAB Helsingborg IMAB Kalmar Lundgrens Järn Karlshamn Hjelmsbergs Järn Ljungby Sohlsbergs Malmö Prevox Skene Skene Järn Skövde Bygg & Industripartner Skaraborg AB Stockholm/Bromma Flinks Järn Stockholm/Globen Flinks Järn Stockholm/Hornsberg Flinks Järn Stockholm/Solna Lundqvist Maskin & Verktyg Stockholm/Sätra Flinks Järn Stockholm/Vällingby Toolcom Uppsala Uppsala Maskin & Verktyg Vimmerby Albins Växjö Stål & Verktyg Örebro Skydd & Verktyg i Örebro

Norge

Albert E Olsen - Tromsø Maskinforretning - Quale - Tingstad - Industrisenteret - Kyvik Industrivarehuset

www.big-gruppen.com

ÄNTL

HÄR FÅR DU ÅTTA SIDOR OM DITT NYA AVTAL. LÄS OM PENGARNA, L

Cirka 80 000 bygg- och anläggningsarbetare har fått sitt splittrnya superavtal. I pengar ger den nya helgersättningen mest i plånboken – ett par tusenlappar per år. När det gäller lönen motsvarar lyftet 287 kronor i månaden första året.

TEXT: CENNETH NIKLASSON **FOTO:** ANDERS G WARNE

IGEN!

A, LEDIGHETEN, BEMANNINGEN – OCH MYCKET MER

”3,5 procent under så lång tid var väl inte så bra. Måste vara det sämsta vi fått på flera år, men det gick väl inte att få mer. Men det var bra att de styrde upp inhyrningen.”

HANS LUNDHOLM, SNICKARE

TILL SLUT LYCKADES BYGGNADS och BI snickra fram ett nytt stort avtal där de två tidigare bygg- och anläggningsavtalen slås ihop till ett enda, stort superavtal. En bit in i april enades de om följande: Från 1 april höjs lönen med 1,65 kronor i timmen (287 kr/mån). Nästa löneökning, 2,65 kronor i timmen (520 kr/mån), kommer den 1 april 2011. Då bildas även en lokal lönepott på 0,8 procent. Till detta kommer den nya helgersättningen som höjs från grundlön upp till full lön. I snitt handlar det om åtta helgdagar per år. Det innebär att den nya helgersättningen ger en byggnadsarbetare med en timlön på 160 kronor en ökad årslön med cirka 2 000 kronor.

– Jag är inte nöjd, men tillräckligt nöjd med lönedelen för att vi skulle skriva på. De flesta andra fackförbund hamnade på den här nivån och jag tror inte att en konflikt skulle ha gett speciellt mycket mer. Däremot hade vi då riskerat det nya byggavtalet, vilket vi inte ville, säger Torbjörn Johansson, förhandlingschef på Byggnads.

På BI är man nöjd med nivån på löneökningarna.

– Det är bra att byggbranschen tar ansvar. Vi måste följa den konkurrensutsatta industrins löneuppgörelse och det gör vi med det här avtalet. Det är bra, säger Mats Åkerlind, förhandlingschef på BI.

FÖRUTOM LÖNEN VAR FRÅGAN om inhyrningen av personal en punkt som dominerade slutförhandlingarna. LO gick tidigt ut med att bemanningsfrågan skulle prioriteras i årets avtalsrörelse. Byggnads och BI löste frågan enligt följande: Om inhyrningen blir längre än fem veckor och det samtidigt finns folk med återanställningsrätt ska frågan förhandlas

”När det gäller lönen vill jag alltid ha mer än vad de kommer överens om. Att avtalen har slagits ihop och blivit lättare att förstå är positivt.”

ROBIN BERGLUND, TIMMERMAN

lokalt. Om de inte kommer överens blir det centrala förhandlingar. Nästa steg om de inte kan enas är en skiljenämnd och vid oenighet även efter den kan Byggnads vända sig till Arbetsdomstolen.

MEN ÅRETS STORA GREJ är att Byggnads och BI är överens om ett nytt stort superavtal. Sedan 15 år tillbaka har avtalsrörelserna mellan Byggnads och BI kantats av bråk, varsel och konflikter. Striderna startade i samband med byggkrisen några år in på 1990-talet. I massarbetslöshetens spår försökte arbetsgivarsidan pressa fram löneformer som var mer individuella. Byggnads satte sig på tvären då de ville försvara lagackordet. Lönekonflikten har fortsatt att osa sedan dess, samtidigt som parterna blivit allt mer oense om hur texterna i avtalen ska tolkas.

I princip har ingen varit säker på hur saker och ting ska tolkas. Det senast tryckta gemensamma avtalet kom ut 2000. Efter det har parterna tryckt ömsesidiga tillägg fram till 2005 och har på varsitt håll tryckt upp texter om avtalens innehåll. Med det i bakgrunden kan det inte ha varit lätt att komma överens ute på byggarbetsplatserna.

Men för ett par år sedan började flera saker sammanfalla som nu lett fram till ett nytt superavtal. En omständighet är naturligtvis de otydliga avtalen. Situationen blev helt enkelt ohållbar och en förändring var nödvändig. En annan faktor är att byggbranschen i Sverige blivit mer konkurrensutsatt. Den nya situationen har mer eller mindre tvingat parterna till att göra byggavtalet enklare och därmed attraktivt för utländska byggbolag. Om de utländska bolagen arbetar på svenska avtal, i stället för avtalslöst eller på

SÅ BLEV DET NYA SUPER-BYGGAVTALET

ALLMÄNT

■ Det nya byggavtalet ersätter anläggningsavtalet, byggavtalet samt R- och S-avtalen. Det gäller i 35 månader, omfattar omkring 80 000 av Byggnads medlemmar och börjar att gälla den 1 november i år. Själva uppgörelsen om lönerna träder i kraft den 1 juni i år och gäller i 23 månader.

LÖN

LÖNEFÖRHÖJNINGAR

■ Lönen höjs med 1,65 kronor per timme från den 1 juni 2010. Lönen höjs med ytterligare 2,65

kronor per timme den 1 april 2011. Då tillkommer även en lokal lönebildning på 0,8 procent. Sammantaget innebär detta löneökningar på 3,5 procent under 23 månader. Det motsvarar 287 kronor mer per månad under 2010 och 520 kronor 2011. Semesterersättningen höjs till 13 procent (från 12,8), vilket motsvarar en uppgång på 600 kronor per år.

ACKORD- OCH ANNAN PRESTATIONSÖN

■ På entreprenader över 900

timmar är ackord och andra sorters prestationslön huvudlön för alla trä-, betong-, och murningsarbeten. Det gäller såväl nybyggnation som renovering och rivning. Samma sak

gäller för undertaksmontering, tätskiiktsarbeten, ställningsarbeten och golvbeläggningsarbeten. Är entreprenaden på mindre än 900 timmar eller om förutsättningar för ackord saknas bör du försöka träffa överenskommelse om tidlön. Om du inte lyckas är det ackordslön som gäller.

1,65
KRONOR

Så mycket höjs timlönen från och med den 1 juni.

Det är dagen efter att bläcket torkat på det nyskrivna byggavtalet. Tidningen Byggnadsarbetaren åker ut till ett JM-bygge i Stockholm för att ta tempen bland dem som avtalet gäller. Här bredvid ser du några röster.

”Det är bättre att få lönelift än ingenting alls. Det verkar även vara bra att det går att lägga ut arbetstiden under en längre period under dagen. Bra för de som vill jobba in tid och att vi byggnadsarbetare bestämmer över hur tiden ska läggas ut.”

KIM CEDERQVIST, BETONGARE

UTBETALNINGSNIVÅ OCH STUPSTOCK

■ Räknas i fortsättningen ut genom att ta 88 procent av fördelningsförtjänsten under föregående år i respektive geografiska området. Den summan gäller dessutom som stupstock vid strandad central löneförhandling. Den gamla grundlönestupstocken, för närvarande 128 kronor i timmen, försvinner alltså.

TIDLÖN

■ Tidlön är huvudlöneform för följande arbeten:

- Byggservice

- Markarbeten
- Betongpumpning
- Byggstädning
- Förrådsarbeten

När det gäller arbetsplatser på under 2 500 timmar blir arbetslaget part vid tidlöneförhandlingar. När byggena är över 2 500 timmar blir Byggnads part.

RESULTATLÖN

■ Det blir tydligare definierat vilka kriterier som får ingå i resultatlön.

LÖNEGRANSKNING

■ Granskningen kvarstår och en gemensam datalösning där parterna delar på kostnaden på cirka 1,5 miljoner kronor ska förse Byggnads med löneuppgifter. De kommer att få fakta för samtliga anställda men de som inte är med i facket kommer att göras anonyma.

ARBETSTID OCH OB-ERSÄTTNINGAR ALLMÄNT

■ Arbetstidsförkortning med 2 timmar under avtalsperioden. Antalet månader med föräldralön utökas från 2 till 3 månader.

"Jag har ännu inte fått grepp om de nya reglerna för kranförare och ackordet. Men generellt är jag för att vi kranförare ingår i laget. En bra kranförare kan absolut lyfta tjänsten."

HASSE ÖHRBOM, KRANFÖRARE

▶ utländska kollektivavtal, stärks de svenska bolagens konkurrenskraft.

Medlaren Bengt K Å Johansson har med sin medverkan lyckats sänka tonläget och föra överläggningarna framåt. Och möjligen har den helt avgörande anledningen varit att de två organisationerna skickat fram varsin ny frontfigur för att leda förhandlingarna. För Byggnads del Torbjörn Johansson och för BI, Mats Åkerlind. Ledarna för de två organisationerna Hans Tilly och Bo Antoni har placerats på avbytarbänken.

– Torbjörn Johansson och Mats Åkerlind har gjort ett mycket bra jobb. Jag vill inte säga att jag och Bo Antoni har svårt för att samarbeta då vi gör det bra på många områden, men när det gäller själva avtalen och problemen kring dem har vi inte varit riktigt överens. Det har stundtals varit ett jäkla bråk, säger Hans Tilly, ordförande på Byggnads.

Han är mest nöjd med helheten i det nya superavtalet. När han själv summerar plus och minus så slutar ekvationen på plus.

– Jag tycker att det är ett bra avtal. Bland det bästa är att vi fått upp helgdagsersättningen. En sak som en del kanske ser som negativt är de nya arbetstiderna, men där är det viktigt att komma ihåg att byggnadsarbetarna har sista ordet, säger Hans Tilly.

MATS ÅKERLIND TYCKER att även BI hamnar på plus.

– Avtalet stärker både byggbolagens position och fackets. Det är en win-win situation.

Mest nöjd är han med att parterna lyckats bryta den negativa trenden mellan de två organisationerna, att det nya avtalet har en bättre struktur, är mer läsbart och att arbetstiderna nu blir mer flexibla.

– Den punkt där vi inte nådde ända fram handlar om lönerna. Vi vill införa någon form av personliga lönedelar som bekräftar individens kompetens och det är en fråga som vi kommer återkomma till.

Det nya avtalet innehåller bland annat ett nytt gemensamt statistik- och granskningssystem, nya bestämmelser för permission, helglön och reseersättning och nya arbetstider. Mer om vad avtalet innehåller kan du läsa i de grå fälten längst ner på sidorna. ♦

Tillbaka till arbetet – som snart blir mer lönsamt. Från och den 1 juni höjs lönen med 1,65 kronor i timmen. Den 1 april nästa år kommer nya löneökningar. Flera JM-arbetare var dock missnöjda med nivån.

SÅ BLEV DET NYA SUPER-BYGGAVTALET

DAGARBETSTID

■ Det blir tillåtet för arbetsgivaren att lägga ut arbetet dagtid, åtta timmar, mellan 05.00 och 22.00 efter överenskommelse med de anställda. Men om laget och arbetsgivaren inte kan komma överens, gäller automatiskt arbetstiden 06.45-16.00.

NATTARBETE

■ Blir tillåtet i större utsträckning än tidigare. Arbete efter 22:00 måste göras upp med Byggnads lokalavdelningar. Arbete efter 22:00 i mer än en månad måste godkännas av Byggnads centralt.

■ Med de nya arbetstidsbestämmelserna följer också nya ersättningar.

● Vid arbete 05.00-06.00 och från 17.00-19.00 ska du ha 20 procent extra i timmen.

● Från 19.00-22.00 ska du ha 40 procent extra.

● Från 22.00-05.00 samt helgdag och söndag ska du ha 70 procent extra.

Dessutom finns fortfarande möjlighet till visst skiftarbete, vid till exempel glidformsgjutning.

ÖVERTIDERSÄTTNING

● Jobbar du övertid någon gång mellan 06.00 och 17.00 ska du ha 30 procent extra.

● Övertid 17.00-19.00 ger 50 procent extra.

● Övertid 19.00-22.00 ger 70 procent extra.

● Övertid 22.00-05.00 samt söndag och helgdag ger 100 procent extra.

Observera att övertidersättning och OB aldrig kan kombineras. När övertidsregeln slår in, slås OB-regeln ut.

ÖVRIGA ERSÄTTNINGAR HELGLÖN

■ Tidigare var helglönen densamma som grundlönen, det vill säga 128 kronor. Nu blir du berättigad till full lön på följande helgdagar:

NÄSTA SIDA
**Fler avtal:
vvs, glas,
kyl & plåt**

trettondagsafton, annandag påsk, 1 maj, Kristi himmelfärdsdag, midsommarafton, nationaldagen, julafton, juldagen, annandag jul, nyårsafton och nyårsdagen. (Förutsatt att dessa dagar infaller på en arbetsdag.)

PERMISSION

■ Du får bibehållen lön på ett antal andra dagar också, bland annat egen 50-årsdag, egen vigsel och förstagångsbesök hos läkare och tandläkare för akut vård.

RESEERSÄTTNING

■ I det gamla avtalet hade du rätt till reseersättning om du bor mer än 5 kilometer från bygget. Den gränsen sänks till 2 kilometer. Ersättning för bil är 1,85 kronor/km. Vid samåkning får föraren och passagerarna 60 öre per kilometer. Den ersättningen är skattepliktig.

Nytt är också att du kan dela upp kostnaderna för dina pendlingskort i kollektivtrafik på 20 dagar per månad och få

reseersättning för denna kostnad.

RESEERSÄTTNING TILLFÄLLIGT BOENDE

■ Tidigare hade enbart arbetare på anläggningsavtalet rätt till reseersättning vid tillfälligt boende. Nu får alla som omfattas av det nya byggavtalet den rätten. Gränsen för rätt till ersättning är fortsatt att du ska ha ditt tillfälliga boende 1 mil från bygget.

KALLORTSTILLÄGG

■ Försvinner och bakas in i ordinarie lön.

...och här är alla de andra avtalen

Det är fritt fram för vvs-företag att betala ut månadslön. För glasarbetare och plåtslagare stärks ackordet. Så ser det ut i de lite mindre byggavtalen. Samtliga avtal löper på två år och är värda cirka 3,5 procent.

Under en nattmangling lyckades Byggnads och flera arbetsgivarorganisationer komma överens om de sista avtalen som rör byggbranschen. Det handlar om vvs-, kyl-, glasmästeri och de tre plåtavtalen. Avtalen berör cirka 25 000 anställda.

Arbetsgivarna är belåtna med utfallet när det gäller lönehöjningarna.

– Jag tycker väl att vi är rätt nöjda i och med att höjningen blev 0,9 procent första året, säger Thomas Dahlberg, tillförordnad vd för plåtarbetsgivarna.

På Byggnads ser man den bibehållna lönen för helglön som den stora framgången.

När det gäller vvs-avtalet är Robert Jakobsson, förhandlingschef på arbetsgivarorganisationen VVS Företagen, särskilt nöjd med att det nu är fritt fram för månadslön.

– Nu kan våra företag utan hinder införa månadslön där det passar vilket är bra.

Frågan om månadslön för vvs-montörerna har i flera år varit en het fråga. Byggnads har satt likhetstecken mellan månadslön och fast lön, vilket då skulle vara ett hinder för ackordet. För att avvärja en sådan utveckling infördes ett "staket" för ett antal år sedan som begränsade möjligheterna till månadslön. "Staketet" är nu borta.

– Vi har i årets avtal förstärkt ackords-

KRISTINA WIRÉN

Kortare arbetstid är ett gemensamt inslag i de mindre byggavtalen.

paragrafen och ser därmed ingen risk med att "staketet" nu är borta. Det är ackord som gäller och det finns möjlighet för bolagen att betala ut lön en gång per månad. Konstigare än så är det inte, säger Torbjörn Johansson, förhandlingschef på Byggnads.

ATT SLÅ IHOP OLIKA AVTAL verkar vara en trend. Fack och arbetsgivare för vvs- och kylavtalen har bildat en arbetsgrupp som ska se över möjligheterna för en sammanslagning.

I både glasmästeri- och plåtavtalen stärks ackordet. För glasarbetarnas del genom att den fasta delen fortsätter att sänkas och den rörliga ökas. Dessutom höjs lägsta lön vid ackordsarbete. Samtliga åtgärder är morötter för att få fler glasarbetare att arbeta på ackord. För plåtslagarnas del så förstärks ackordet genom att arbetstagarna får sista ordet att bestämma löneform inför varje nytt objekt. ♦

VVS-AVTALET

AVTALSPERIOD: 1 april 2010–31 mars 2012.

LÖN: Utgående lön höjs med 1:65 kronor den 1 juni 2010. Den 1 april 2011 höjs lönen med 2:65 kronor per timme. Då tillkommer även en lokal lönebildning på 0,8 procent. Lägsta lönen från den 1 juni 2010 blir 132 kronor i timmen. Från den 1 april 2011 höjs den till 135 kronor i timmen.

Det så kallade staketet som reglerade förhållandet mellan timlön/månadslön har tagits bort. Det innebär att det är fritt fram för samtliga bolag att införa månadslön. Samtidigt har reglerna i ackordsparagrafen skärpts, vilket innebär att ackordet fått en starkare ställning.

ARBETSTID: 1 timmes arbetstidsförkortning från och med år 2011 till totalt 33 timmar.

ÖVRIGA ERSÄTTNINGAR:

- **Helglön:** Från den 1 januari 2011 betalas helgersättning med bibehållen lön i stället för lägsta lön.
- **Permission:** Betalas med bibehållen lön från den 1 juni 2010.
- **Resersättning:** Höjs från 48:81 kr per timme och betalas med avtalets lägsta lön från den 1 juni 2010. Vägtullar och trängselavgifter vid resa i tjänst betalas av arbetsgivaren.
- **Föräldralön:** Höjs med en månad från den 1 juni 2010.

BEMANNING: Se byggavtalet.

ÖVRIGT:

- Precis som för byggavtalet har parterna genomfört förenklingar i vvs-avtalet för att det ska bli lättare att förstå och tolka.
- Skärpta regler när det gäller ackordsparagrafen.
- Arbetsgrupp tillsatt om ett gemensamt vvs-kylavtal.
- Byggnads och samtliga byggarbetsgivare har tillsatt en grupp som ska utreda frågor om ersättning för lunch och trängselavgift gällande resa till och från arbetet, samt en grupp som ska utreda möjligheten att starta ett kunskapscentrum med avsikt att på lång sikt förbättra arbetsmiljön och att säkerställa företagshälsovården.

SÅ BLEV DET NYA SUPER-BYGGAVTALET

BEMANNING

■ Den nya uppgörelsen innebär att det blir svårare att kringgå återanställningsrätten. Om inhyrningen blir längre än fem veckor samtidigt som det finns folk med återanställningsrätt ska frågan förhandlas lokalt. Om de inte kommer överens på lokal nivå går ärendet vidare till centrala förhandlingar. Nästa steg om de inte kan enas är en skiljenämnd och vid oenighet även efter den kan Byggnads vända sig till Arbetsdomstolen.

NYA LÖNREGLER FÖR TORNKRANFÖRARE OCH MASKINFÖRARE

- Huvudlön för tornkranförare och maskinförare är tidlön. Men om de ingår i arbetslaget där ackord tillämpas ska de ha lön motsvarande ackordsförtjänsten. Samma sak om de är inhyrda på ett ackordsbygge.
- Om en underentreprenör har egen entreprenad på ett ackordsbygge över

900 timmar, ska maskinförare och tornkranförarna ha en lön som lägst motsvarar utbetalningsnivån.

- Om maskinförarna och tornkranförarna jobbar på ackordsbyggen på ett sätt som kan bedömas vara av "löpande karaktär", ska de ha lön motsvarande genomsnittsförtjänsten efter att de gjort 900 timmar på arbetsplatsen. De får då den högre lönen räknat från den 601:a timmen.
- Under det här första avtalsåret gäller dock bara 50 procent av mellanskillnaden mellan ordinarie tidlön och de ovanstående tilläggen. Regeln får full effekt 2011.

KYLAVTALET

AVTALSPERIOD: 1 april 2010–31 mars 2012

LÖN: Månadslönen höjs med 345 kronor den 1 juni 2010. Då tillkommer även ett certifikatstillägg på 0,9 procent. Den 1 april 2011 höjs månadslönen med ytterligare 516 kronor. Certifikatstillägget höjs samtidigt med 1,5 procent. Det bildas även en lokal lönebildning på 0,4 procent.

ARBETSTID: 1 timmes arbetstidsförkortning från och med år 2011. Obligatorisk komplement vid mer än 200 timmars overtid.

ÖVRIGA ERSÄTTNINGAR:

- **Overtidsersättning:** Höjs med 13 procent. Semesterlön på rörliga ersättningar höjs till 13 procent.
 - **Resersättning:** Vägtullar och trängselavgifter vid resa i tjänst betalas av arbetsgivaren.
 - **Föräldralön:** Höjs med en månad från den 1 juni 2010.
- BEMANNING:** Se byggavtalet.
- ÖVRIGT:**
- Skärpta regler när det gäller ackordsparagrafen.
 - Arbetsgrupp tillsatt om gemensamt vvs-kylavtal.
 - En arbetsgrupp är tillsatt för att utreda arbetstider.
 - Byggnads och samtliga byggarbetsgivare har tillsatt en grupp som ska utreda frågor om ersättning för lunch och trängselavgift gällande resa till och från arbetet, samt en grupp som ska utreda möjligheten att starta ett kunskapscentrum med avsikt att på lång sikt förbättra arbetsmiljön och att säkerställa företagshälsovården.

NÄTFRÅGAN

Är du nöjd
med ditt
avtal?

www.byggnadsarbetaren.se

PLÅTAVTALEN Gäller byggnadsplåtavtalet, ventilationsavtalet och plåtbearbetningsavtalet.

AVTALSPERIOD: 1 april 2010–31 mars 2012.

LÖN: Utgående lön höjs med 1:65 kronor den 1 juni 2010 och med 2:65 kronor den 1 april 2011. Lägsta lönen från den 1 juni 2010 blir 130 kronor i timmen. Från den 1 april 2011 höjs den till 133 kronor i timmen. Ackordslistor höjs med 1,5 procent den 1 april 2010 och med 2,5 procent den 1 april 2011.

LÖNEFORM: Ackord ska vara huvudlöneformen. Nytt beslut om vilken löneform som ska gälla ska fattas vid varje nytt objekt och vid oenighet mellan parterna är det arbetstagarens vilja som ska gälla.

ARBETSTID: Arbetstidsförkortning med 1 timme från den 1 januari 2011.

ÖVRIGA ERSÄTTNINGAR:

- **Helglön:** Från den 1 januari 2011 betalas helgersättning med bibehållen lön. Det gäller för samtliga helgdagar fram till den 31 mars 2012.
 - **Permission:** Betalas med bibehållen lön från den 1 juni 2010.
 - **Resersättning:** Vägtullar och trängselavgifter vid resa i tjänst.
 - **Föräldralön:** Höjs med en månad från den 1 november 2010.
- BEMANNING:** Se byggavtalet.
- ÖVRIGT:**
- Arbetsgivare är skyldig att utfärda ett korrekt arbetsgivarintyg vid anställningens upphörande.
 - Arbetsgrupper om bland annat nya reseregler, lärlingstrappan, arbetstider och sammanslagning av avtalen.
 - Byggnads och samtliga byggarbetsgivare har tillsatt en grupp som ska utreda frågor om ersättning för lunch och trängselavgift gällande resa till och från arbetet, samt en grupp som ska utreda möjligheten att starta ett kunskapscentrum med avsikt att på lång sikt förbättra arbetsmiljön och att säkerställa företagshälsovården.

GLASMÄSTERIAVTALET

AVTALSPERIOD: 1 maj 2010–31 mars 2012.

LÖN: Utgående lön höjs med 1:90 kronor den 1 maj 2010 och med 3:25 kronor den 1 april 2011. Grundlönen är 130 kronor per timme från den 1 maj 2010 och från den 1 april 2011 höjs den till 133 kronor per timme.

När det gäller ackordsarbete så kommer den fasta delen att ligga på 92 kronor och den rörliga på 36:50 kronor från den 1 maj i år. Från den 1 april 2011 hamnar den fasta delen på 91 kronor och den rörliga på 38:50 kronor. Utbetalningsnivån vid ackord är numera grundlönen plus 12 procent. Garanterad lägsta lön vid ackordsarbete är 1,3 gånger rörlig del plus fast del.

ARBETSTID: Arbetstidsförkortningen utökas med 2 timmar från den 1 januari 2010 och med ytterligare 2 timmar från den 1 januari 2011.

ÖVRIGA ERSÄTTNINGAR:

- **Helglön:** Från den 1 maj 2010 betalas helgersättning med bibehållen lön.
 - **Resersättning:** Vid tjänstereda med egen bil ersätts kostnader för vägtullar/trängselavgift av arbetsgivaren. Används egen bil i tjänst räknas tjänsteresa från bostaden. Arbetsgivare ersätter kostnad för "dagens lunch" om arbetstagaren saknar möjlighet att hålla mat och dryck varm eller kall.
 - **Föräldralön:** Höjs med en månad från den 1 november 2010.
- BEMANNING:** Tidigare anställda som har återanställningsrätt har företräde till återanställning innan anlitande av bemanningsföretag sker.
- ÖVRIGT:**
- På begäran av arbetstagare ska arbetsgivare bekosta vaccination för Hepatit A+B.
 - Arbetsgivare ska utfärda korrekt arbetsgivarintyg i direkt anslutning till anställningens upphörande.
 - Byggnads och samtliga byggarbetsgivare har tillsatt en grupp som ska utreda möjligheten att starta ett kunskapscentrum med avsikt att på lång sikt förbättra arbetsmiljön och att säkerställa företagshälsovården.

GAMLA S-AVTALET

- Skrotas som tillägg och blir i stället en egen rubrik i byggavtalets löneparagraf. Den viktigaste regeln där är att ackordsprislistan gäller som stupstock. Det betyder att man aldrig kan tjäna sämre än grundlönen 128 kronor i timmen, men det finns möjlighet att mäta upp jobbet och tjäna betydligt mer än överenskommen tidlön.
- Utbetalningsnivån ska vara 80 procent av "den förväntade förtjänsten", i de fall jobben är längre än en månad.
- I alla övriga delar gäller samma regler som

för alla andra som omfattas av det nya byggavtalet.

GAMLA R-AVTALET

- Gäller framöver enbart byggservice och flyttar in som ett eget avsnitt i det nya avtalets löneparagraf. I allt som inte rör lön gäller samma regler som för alla andra som går på det nya, stora byggavtalet.
- ÖVRIGT**
- Byggnads och BI har tillsatt gemensamma grupper som ska utveckla ett nytt yrkesbevis

för rivnings- och saneringsarbete, nya tidlistor för ny- och ombyggnadsarbete för TBM-gruppen och nya tidlistor för systemmellanväggar och putsarbete.

- Byggnads och samtliga byggarbetsgivare har tillsatt en grupp som ska utreda frågor om ersättning för lunch och trängselavgift gällande resa till och från arbetet, samt en grupp som ska utreda möjligheten att starta ett kunskapscentrum med avsikt att på lång sikt förbättra arbetsmiljön och att säkerställa företagshälsovården.

KÄLLA: BYGGNADS

HENRIKS **3** BÄSTA SKÄL FÖR ATT SADLA OM TILL LÄRARE

TIDEN

■ Förr var det ofta upp tidigt och iväg till byggen långt bort. Nu kan han gå hemifrån samma tid varje dag. Han bor alldeles intill skolan och kan hämta tvååriga dottern Svea på dagis nästan jämt. Dessutom har ju lärare sommarlov.

PENGARNA

■ Henrik förlorade någon dryg tusenlapp i månaden på att byta jobb. När han är behörig lärare

kommer han att tjäna mer än han gjorde som murare. Då tjänade han 26.000 kronor i månaden före skatt. Yrkeslärare har ofta lite bättre betalt än lärare i teoretiska ämnen.

VARIATIONEN

■ I en bransch som går åt allt mer specialiserade arbetsuppgifter får han som lärare på byggymnasium fortsätta jobba med olika uppgifter och tekniker.

SUPERLÄGE ATT

Det utbildas knappt hälften så många yrkeslärare som det behövs. Samtidigt är arbetslösheten bland byggnadsarbetare över 12 procent. Henrik Qwist såg möjligheten och blev lärare, trots att han trivdes med jobbet som murare.

TEXT OCH FOTO: EMMA ENESTRÖM

I BYGGHALLEN PÅ BRINELLYMNASIET i Nässjö råder febril aktivitet och koncentration. Mitt i hallen håller eleverna på byggprogrammets första år på att färdigställa två hus. Det ena ska bli övernattningsstuga på den lokala golfklubben. Ettorna har nyligen valt inriktning. Nu prövar de sina färdigheter inom specialområdet. Fem lärare går omkring, lånar en hjälpande hand, delar ut instruktioner och kollar att det blir bra. En av dem är murarläraren Henrik Qwist.

För honom var det något av en chock när han för tre år sedan bytte bygget mot skolans värld. Han har haft många lärlingar och praktikanter under sina tio år som murare och trodde att det skulle vara ungefär samma sak, lite fler elever bara. Så var det inte.

– Första året var jag på vippen att ge upp. Allt är nytt och man får veta allt med en näsbränna. Jag var dåligt förberedd och hade ångest inför teorilektionerna. Hade jag planerat för en timmes lektion var jag klar på en kvart och jag liksom sprang fram och

tillbaka i klassrummet när jag pratade. Nu är teorin nästan det bästa.

Den som liksom Henrik har jobbat ett tag inom bygg och vill prova på läraryrket har ett superläge. Bristen på yrkeslärare är enorm. Högskoleverket har räknat ut att det kommer att behövas ungefär 700 nya yrkeslärare varje år i tio års tid. Nu utbildas inte ens hälften så många. Byggnadsprogrammen är en av de yrkesutbildningar som lider störst brist på lärare.

PÅ VAR SIN SIDA OM EN tillfälligt uppsnickrad masonitvägg står Josefin Hörvallius och Jannika Skaugvold. De försöker få räta linjer mellan mintgröna kakelplattor. Båda har tänkt sig att bli plattsättare i framtiden. Henrik visar dem hur de ska titta nära, lite från sidan, för att se att plattorna hamnat rakt. Det blir lite buckligt. Josefins plattor hasar en del.

– Så är det också första gången tjejerna gör det här på fri hand, berättar Henrik.

Jannika har plattsätteriet i blodet. Hennes morfar var tidigare Henriks chef på det lilla familjeföretag ▶

BLI LÄRARE

UTBILDNING

Så blir du yrkeslärare

■ Yrkeslärarutbildningar finns här: Umeå universitet, Stockholms universitet, Högskolan Dalarna, Göteborgs universitet, Malmö högskola, Lindöpings universitet, Växjö universitet och Karlstad universitet.

■ Antagningskraven ser olika ut på olika lärosäten och kan sträcka sig mellan två och åtta års yrkeserfarenhet samt gymnasiekompetens. Du måste kunna styrka arbetslivserfarenheten med giltiga intyg och bevis när du söker.

■ Det kan vara svårt att veta i förhand vad dina yrkeserfarenheter är värda. Flera lärosäten tar hjälp av branschinstitut för att kunna värdera de dokument en sökande skickar in.

■ Eftersom yrkeslärarutbildningen kommer att göras om till hösten 2011 är det säkrast att vända sig till din närmsta högskola eller universitet och deras lärarutbildning för att få reda på vad som gäller.

■ Det händer att kommuner köper in utbildning från en högskola eller ett universitet för att utbilda sina icke behöriga lärare och på så vis göra dem behöriga. Om du söker ett jobb som bygglärare kan det vara värt att fråga om sådana möjligheter finns.

Henrik hjälper Dennis Karlsson att sätta upp en vindskiva på huset som ska bli övernattningsstuga på Nässjö golfklubb.

Yrkeslärar- utbildningen kortas 2011

Ungefär 700 nya yrkeslärare behöver examineras varje år det närmaste decenniet för att behovet ska fyllas. I dag utbildas knappt hälften så många.

Störst är behovet inom bygg, el och fordon.

För att komma åt problemet har regeringen föreslagit att utbildningen till yrkeslärare ska kortas från tre till ett och ett halvt år.

Yrkeslärare, till skillnad från andra lärare, kommer inte behöva göra något examensarbete. Den så kallade KY-n (kvalificerade yrkesutbildningen) kommer antagligen också att försvinna, eller integreras i övriga studier.

Flera lärosäten arbetar just nu med att göra om sina utbildningar och söka om sina examinationsrätter. Det är alltså inte klart exakt hur den nya yrkeslärarutbildningen kommer att se ut. Men den ska finnas på universitet och högskolor redan till höstterminen 2011.

Regeringen vill också att det ska bli lättare för dem som vill bli yrkeslärare att fortsätta arbeta under studierna. Till exempel genom att skapa fler utbildningar på distans och med olika studietakt.

EMMA ENESTRÖM

Jannika Skaugvold och Josefin Hörvallius är överens om att en bra bygglärare inte får hjälpa till för mycket, men ändå ta sig tid att visa ordentligt när det behövs. Här visar Henrik hur de ska undvika bubblor under kaklet.

▶ där han spenderade tio år som murare och plattsätare.

– Det var världens bästa företag. Ibland murar man tegel på jättebyggen och ibland sätter man klinkers i ett pyttelitet badrum. Variationen trivdes jag med, säger Henrik.

Det var inte missnöje med arbetet på bygget som fick Henrik att byta bana. Inte heller någon arbetskada. I stället var det nyfikenhet. En lärare från tiden då Henrik själv gick på Brinellgymnasiet tjatade på honom under flera år att han borde pröva. Sedan blev en lärartjänst ledig.

– Då sökte jag den. Tog ett år tjänstledigt och tänkte att jag skulle ge det ett försök.

Henrik hade ingen lärarutbildning när han fick jobbet. Han är inte ensam.

I SVERIGE HAR DET NYLIGEN genomförts ett par stora projekt där staten gått in och betalat för att utbilda obehöriga lärare. Att byggnadsarbetare slutar jobba och ägnar tre år åt att utbilda sig på heltid är ganska ovanligt. Av de sju yrkeslärare som jobbar på Brinellgymnasiets bygglinje är bara tre färdigutbildade. Tre håller på att utbilda sig.

Yrkeslärarutbildning finns bland annat i Stockholm, Malmö, Umeå och Göteborg. Mellan två och åtta års arbetslivserfarenhet från byggbranschen krävs för att komma in. Det beror på vilka arbetsuppgifter man haft och hur de värderas. På de flesta

lärosätena finns distansutbildningar och deltidsutbildningar. Många som läser dem arbetar kvar på bygget eller jobbar redan som lärare, som Henrik och hans kollegor.

HENRIK BÖRjade PLUGGA när han varit på skolan i ett och ett halvt år. Då som nu är han anställd på begränsad tid. För tillsvidareanställning krävs behörighet som lärare, alltså lärarexamen.

Den pedagogiska delen av Brinelllärares utbildning står EU för. Kommunen har fått pengar för att kompetensutveckla obehöriga lärare. Med de pengarna köps utbildningen för yrkeslärarna in från Malmö högskola.

Den andra delen av yrkeslärarutbildningen, den så kallade kvalificerade yrkesutbildningen, läser han vid högskolan i Jönköping. Det är en del av utbildningen som troligtvis försvinner när yrkeslärarutbildningen kortas hösten 2011. Trots det hade inte Henrik velat vara utan den.

– Den ger så mycket för min undervisning, säger han.

På frågan om han tror att han kommer att förbli lärare, svarar Henrik snabbt.

– Som det känns nu kommer jag inte tillbaka till bygget. Man tappar ganska snabbt. Här får jag dessutom hålla på med allt möjligt. Annars går ju allt fler företag mot att specialisera sig på små områden och då försvinner ju variationen. ●

Att ha ansvar för en klass var lite knivigare än Henrik trodde när han kom till Brinellgymnasiet. "Men kontakten med eleverna blir bara roligare och roligare, och det här året har varit det bästa hittills", säger han.

KONGRESS 2010

Varsågod – en titt

5 STORA FRÅGOR

A-KASSAN

■ Missnöjet är stort. Motionärerna vill sänka avgiften, förbättra servicen eller göra åtskillnaden tydligare mellan förbund och kassa.

INKOMSTFÖRSÄKRINGEN

■ Motionärerna vill permanenta och utvidga inkomstförsäkringen. Förbundsstyrelsen, som avslutar försäkringen för nyinträden i september, föreslår att dessa motioner avslås. I stället menar man att den nya socialdemokratiska regeringen kommer att fixa skivan med förbättrad A-kassa.

JOBBA MINDRE

■ Ett tiotal motioner handlar om att förbundet ska arbeta mer för kortad arbetstid och förlängd semester.

MEDLEMSAVGIFTERNA

■ I 12 motioner föreslås lägre eller mer rättvis medlemsavgift.

HÄLSOVÅRD

■ Sju motioner föreslår bättre företagshälsovård eller att företagshälsan återinförs.

ÅRETS MASSUTSKICK

■ Hela 41 motioner har Byggnads i Linköping åstadkommit, trots att de bara har två förslag. 22 av motionerna rör en inkomstanpassning av medlemsavgiften. De är identiskt formulerade. De övriga 19 handlar om mätningsavgiften. Även de är identiska.

– Det är motioner som kommit in från enskilda

men vi har kommit överens om en gemensam formulering, säger Conny Delerud, ombud på Byggnads Linköping.

Att man inte nöjt sig med att skriva en gemensam motion från avdelningen förklarar han med att det aldrig skulle visa vilket tryck det ligger bakom förslagen.

För den glömske

■ Bygg 12: an föreslår att medlemmarna ska få medlemsbevis skickat till sig en gång i kvartalet. Detta för att hålla reda på om man är med i A-kassan eller inte. Som det är nu får medlemmarna ett bevis en gång om året.

Obegripligt förblir obegripligt

■ "Många är vi som har kliat oss i huvudet och undrar vad det som står i avtalet betyder." Så skriver Byggnads Dalarna i sin motion för en lathund som gör avtalet tydligare för medlemmarna. Förbundsstyrelsen föreslår att motionen avslås med motiveringen att det finns risk för att medlemmarna tror att lathunden ÄR själva avtalet.

KONGRESSEN I SIFFROR

Årets kongress är förbundets 15:e och pågår mellan den 3 och 6 juni på Stockholms Folkets Hus.

42

punkter finns på dagordningen.

242

motioner har lämnats in.

112

ombud kommer att delta.

2

av ombuden är kvinnor.

Det drar ihop sig till kongress. Under fyra dagar i juni håller 112 ombud stormöte om Byggnads framtid. Här bjuder vi på ett axplock av alla de förslag som ska diskuteras. **TEXT:** EMMA ENESTRÖM

i motionsblocket

”TÄNKTE INTE PÅ DET”

Byggnads Syd tycker att fler borde betala medlemsavgiften med autogiro, och föreslår rabatt för dem som använder detta. Problemet är att 70 procent redan betalar med autogiro. Förbundsstyrelsen föreslår avslag.

Wanjas kyrkobesök upprör Gästrikland

■ ”Wanja Lundby-Wedins vittnesmål om sin starka religiösa uppfattning där hon betonade att hon så ofta hon har tid deltar i den kyrkliga verksamheten är i sanning att ge den fackliga ideologin ett nytt och främmande innehåll.” Byggnads Gästrikland vill att facket ska ägna sig åt väsentligheter som att verka för 6 timmars arbetsdag.

Hjälp, bara efter två månader

Pär Lindelöf på Byggettan tycker inte att medlemmar ska få hjälp av facket förrän de har varit med i förbundet i två månader. Det för att komma tillrätta med att många går med bara för att få hjälp i tvister eller löneförhandlingar, för att sedan hoppa av direkt.

Är det inte lite taskigt att någon som bara varit med en månad inte ska kunna dra nytta av medlemskapet?

– Nej, det finns redan nu utrymme för oss att gå in och hjälpa sådana som inte är medlemmar i speciella fall. Det skulle så klart kunna gälla för de som är nya också.

Tror du att det är bra marknadsföring för förbundet, kan det inte kännas lite snålt?

– Som det är i dag är det många som stör sig på utträdestiden. Jag har motionerat om att den ska slopas. De här två motionerna hör ihop.

71

ledamöter i förbundsfullmäktige deltar och är röstberättigade.

1

av 71 ledamöter i förbundsfullmäktige är kvinna.

41

anställda ur Byggnads personal kommer att arbeta under kongressen.

420

personer har tackat ja till kongressfesten.

Sveriges största bygg-tidning!

118 200

TS-kontrollerad upplaga 2009

Annonsera i Byggnadsarbetaren

Kontakta Alex Simonsson, Swartling & Bergström Media
tel 08-545 160 61 • e-post: alex@sb-media.se

Välkommen att besöka oss på Maskinexpo 2010. Vi visar nya minikranar från 1-16 ton och vår nye säljare Richard Beiron som du når på 070-288 70 12.

Viställer ut på

Minikranar från världsledande Maeda ersätter ofta en stor och kostsam mobilkran, ännu oftare får den jobbet gjort i trånga utrymmen där stor lyftkapacitet behövs. Därutöver lämpar sig våra minikranar mycket väl för glas-, sten- eller fasadsättning, på stora byggen eller de lite mindre. Den finns att hyra hos alla större kedjor eller att köpa direkt av AB Kranlyft.

AB Kranlyft 031-807012 Mölnlycke

www.kranlyft.com

Passivhusbyggare

-kurs inför certifiering

En femdagars utbildning med teori och praktik inom passivhusbyggande, anpassad för certifiering enligt SP Sitac.

Målgrupp är praktiker inom byggnadskonstruktion, installationer samt beställare och arbetsledning.

För info och anmälan:
info@passivhuscentrum.se,
tfn. 0322-61 68 00.
www.passivhuscentrum.se

Pinsamt, proffsen!

**ORSAKAR FLER VATTENSKADOR
I BADRUM ÄN HEMMAFIXARNA**

*"Det finns många lycksökare
som chansar och tar gen-
vägar i den här branschen."*

STEFAN ANDERSSON, PLATTSÄTTARE

Hemmafixaren gör ett bättre jobb än hantverkaren. Det överraskande resultatet avslöjas i en ny rapport om vattenskadorna i badrum. Oseriösa företag, dålig samordning och oklara regler kan vara några av förklaringarna.

TEXT: MIKAEL FÄRNBO FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

”Ingen hemmafixare bräcker en hantverkare som vet vad han gör. Men det är inte alla som hänger med i utvecklingen.”

STEFAN ANDERSSON, PLATTSÄTTARE

5

miljarder kr

Så mycket kostar vattenskadorna samhället varje år.

EN RAPPORT FRÅN SVERIGES tekniska forskningsinstitut (SP) har skakat om bland plattsättare och golvläggare. Orsaken till vattenskadorna i badrum med klinkers på trästomme visade sig nästan uteslutande bero på utförandefel. Och ännu värre: Plattsättarna stod för fler fel än vad hemmafixarna gör.

– Varför skulle jag bli förvånad? Jag vet att det finns många lycksökare som chansar och tar genvägar i den här branschen. Hemmafixaren kan stå och peta med samma grej i flera veckor, säger plattsättaren Stefan Andersson, samtidigt som han trycker dit en platta gråspräcklig Kolmårdsmarmor på golvet i ett badrum på Uppsala slott.

Efter sex år med den färgstarke moderaten Anders Björck som landshövding står slottet tillfälligt tomt i väntan på hans efterträdare, Peter Egardt. Under tiden passar staden på att renovera – stambyte, ny färg på väggarna och såklart: kakel och klinkers i badrummen.

– Ingen hemmafixare bräcker en hantverkare som vet vad han gör. Men det är inte alla som hänger med i utvecklingen. Nya material och nya regler kommer hela tiden, säger Stefan Andersson.

I rapporten analyseras tio slumpvist utvalda fall där vattenskadorna uppkommit i badrum med klinkers på trästomme. I vissa fall rörde det sig om uppemot tio grova avsteg från gällande branschregler och monteringsanvisningar i ett och samma golv.

– Med så många fel är det bara en tidsfråga innan det blir vattenskadorna. Det här är en varningsklocka för branschen. Det slarvas och fuskas för mycket, säger Anders Jansson, forskare på SP som skrivit rapporten.

I rapporten finns exempel på brunnar som saknat både manschett och klämring och tätskikt som spruckit när golvet sviktat.

– Är det här Sverige? utbrister Stefan Andersson när han tittar på bilderna från rapporten.

– Det är bedrövligt. Sânt här ska ju inte behöva finnas. Det är inga problem att lägga klinkers på trästomme, bara man följer anvisningarna. Men det är en känslig konstruktion och skadorna kan bli omfattande för den som fuskar, säger han.

OCH DET ÄR TYVÄRR MÅNGA som fuskar. Enligt Länsförsäkringar har kostnaderna för fuktskador i kombinationen keramikplattor och trästomme ökat stort på senare år. Exakt hur mycket vill man inte avslöja, men i alla fall tillräckligt för att bolaget, tillsammans med GAR-BO försäkring och Trä- och ▶

Stefan Andersson lägger Kolmårdsmarmor i ett badrum på Uppsala slott.

PLATTSÄTTARNAS REGELDJUNGL

GVK – GOLVBRANSCHENS VÅTRUMSKONTROLL

■ Stiftelse bestående av fastighetsförvaltare, byggherrar och branschorganisationerna VVS Företagen och Golvbranschens Riksorganisation (GBR).

■ Har branschregler för tätskikt i våtrum, både vad gäller plastmattor och keramiska plattor.

BKR – BYGGKERAMIKRÅDET

■ Branschorganisation för entreprenörer och leverantörer av keramiska plattor. Har branschregler för tätskikt i våtrum med keramiska plattor.

BOVERKET

■ Boverkets Byggregler (BBR) är tvingande vad gäller funktion, det vill säga att det är tätt

och inte leder till fuktskador.

■ Detaljarbetet ska utföras enligt gällande branschregler. Både GVK:s och BKR:s branschregler är godkända.

FÖRSÄKRINGSBOLAGEN

■ De flesta försäkringsbolag kräver att den som bygger våtrum ska rätta sig efter Boverkets normer och/eller branschregler.

ÖVRIGA REGELVERK VID VÅTRUMSINSTALLATION

■ Branschregler Säker Vatteninstallation för vvs-montörer.

■ Måleribranschens våtrumskontroll (MVK) för målare.

Branschorganisationer bråkar om plastmattor

Det råder delade meningar om hur tätskikten ska se ut i kaklade våtrum. De två branschorganisationerna rekommenderar olika system och kan inte komma överens. Plastmatta eller inte plastmatta, det är frågan.

Det är vanligt att tätskikten under klinkergolv är felmonterade, visar forskning från Sveriges tekniska forskningsinstitut (SP). Men hur tätskikten ska se ut om de är korrekt monterade råder det delade meningar om. Två uppsättningar branschregler ger två olika svar.

Stiftelsen Golvbranschens våtrumskontroll (GVK) rekommenderar i första hand plastmatta under keramiska plattor på träbjälklag, därefter folie eller rollade tätskiktssystem. Stiftelsen har band till plastindustrin och rötter tillbaka till tiden innan kakelplattan slog igenom i Sverige.

Byggkeramikrådet (BKR), en branschorganisation för entreprenörer och leverantörer av kakel, rekommenderar i sin tur antingen folie eller rollade tätskikt. Plastmattan är inte ens godkänd enligt deras branschregler.

– Vi rekommenderar bara system som blivit testade och godkända av Statens provningsanstalt (SP). Plastindustrin har valt

att inte testa sina produkter där, säger Johan Puuri, vd BKR.

Jan-Eric Allberg, vd GVK, tycker att dessa krav är löjligen påhitt av BKR.

– Vi vet sedan årtionden att plastmattan fungerar. Vi ser ingen anledning till att lägga ner pengar på deras påhittade tester. Det är som att testa om tegelstenar går att bygga hus med, säger han.

Trots meningsskiljaktigheterna försäkrar både Jan-Eric Allberg och Johan Puuri att båda arbetar för ett enhetligt regelsystem. Båda erkänner att det vore bättre för branschen.

MIKAEL FÄRNBO

▶ möbelindustriförbundet (TMF), ansett det värt att finansiera forskningen som legat till grund för rapporten.

MEN STEFAN ANDERSSON tror inte att felen endast är plattsättarnas. Grunden till vattenskadan kan mycket väl redan finnas där när plattsättaren kommer till badrummet för att göra slutfinishen. Ibland är rören felsatta eller golvbrunnen felmonterad. Men det kan också vara tillsynes obetydliga saker som för långa mellanrum mellan skruvarna i gipsskivorna. Småsaker som på sikt kan leda till stora vattenskador.

– Förutsättningarna är sällan de rätta och då ska vi egentligen säga ifrån. Men jag undrar hur många som egentligen vågar göra det. Många är rädda att de inte ska få några jobb om de är besvärliga. Då blir resultatet som det blir, säger han.

En annan anledning till att vattenskadorna ökar är att också konstruktionen blivit alltmer populär – inte bara på slottstoiletter utan även i villor och fritidshus.

– Om det här är trendigt? Nuförtiden ska alla ha sten överallt. Rik som fattig. Det är ingen hejd, säger han. ●

”Förutsättningarna är sällan de rätta och då ska vi egentligen säga ifrån.”

**”Är det här Sverige?”
frågar sig Stefan Andersson när han får se rapporten.**

Mobila stoftavskiljare • Luftrenare • Sugkåpor

Vi har allt du behöver för en bättre och renare arbetsmiljö! www.dustcontrol.se • Tfn. 08-531 940 00

jalas
by ejendals

www.jalas.se

PALLAR TRYCKET

Kraven på dig är stora. Då ska du kunna ställa ordentliga krav på dina skyddsskor. Skor från Jalas pallar trycket, samtidigt som de är lätta och bekväma.

Finns i din yrkesbutik.
Mer info på www.jalas.se

© ejendals inhouse 2010

Ny karriär inom VVS- branschen?

**Satsa på en ettårig
Yrkeshögskoleutbildning
till VVS-projektör**

Sista ansökningsdag 15 maj

www.eslov.se/yh

Yh-utbildning
Godkänd av Myndigheten för yrkeshögskolan

ESLÖVS
KOMMUN
YRKESHÖGSKOLAN

JM söker Löneingenjör till Stockholm

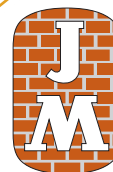
JM Bostad Stockholm har idag 300 hantverkare på cirka 20 byggarbetsplatser. En av våra löneingenjörer ska byta befattning inom företaget varför vi nu söker hans ersättare.

Som löneingenjör hos oss ansvarar du för att hantera löneprocessen för våra hantverkare och i det arbetet säkerställa att våra branschkrav beaktas. Du kommer också att medverka i arbetet med utveckling av hantverkarnas löneformer samt andra arbetsuppgifter inom personalområdet. Arbetet är fritt och innebär mycket kontakt med människor:

Du ingår i en grupp på totalt 6 personer som du kommer ha dagligt stöd av samt ha ett nära samarbete med vår löneavdelning som sköter våra löneutbetalningar. Du har inte resultatansvar men kommer genom dina beslut vara med och bidra till en god ekonomi för arbetsenheten. Vi söker någon med erfarenhet från byggbranschen och intresse för människor och siffror. Du bör ha datavana och trivas med att förhandla.

Vi kallar till intervju löpande så skicka in din ansökan redan idag via www.jm.se, dock senast den 26/5. Har du frågor är du välkommen att kontakta Jonny Änges på tel 08-782 11 34.

JM är en av Nordens ledande projektutvecklare av bostäder och bostadsområden. Verksamheten är fokuserad på nyproduktion av bostäder i attraktiva lägen med tyngdpunkt på expansiva storstadsområden i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Belgien. Vi omsätter cirka 9 miljarder kr och har cirka 1 900 medarbetare.

Hus att trivas i

UPPTILL

**JIMMY OCH PAUL FICK FYRA
I BYGGFORM. HAR DE SKÖTT
FUSKAT? NU AVSLÖJAS DE**

IL BEVIS

**A MÅNADER PÅ SIG ATT KOMMA
T SIN TRÄNING, ELLER HAR DE
E GENOM NYA STENHÅRDA TESTER**

Grattis Paul och Jimmy, träningen har gett resultat! Paul har fått mycket bättre kondition och är nära sex kilo lättare. Jimmy är stabilare i kroppen och kan lyfta tyngre än förut. Men detta är bara början. De vill fortsätta träna.

TEXT: MARGITE FRANSSON FOTO: ANDERS G WARNE

Byggnadsarbetaren nr 1, 2010. Paul Kasper och Jimmy Tiljander testas på Bosön. Nu är det dags att se vad träningen gett för resultat.

DET VAR I SLUTET AV NOVEMBER som Byggnadsarbetaren lät testa snickarna Paul Kasperis och Jimmy Tiljanders fysiska status på idrottscentret Bosön i Stockholm. De fick sedan individuellt utformade träningsprogram. Men det var inte fråga om långa och tunga pass bland gymmens alla hantlar och maskiner. Det var i stället korta och enkla pass med den egna kroppen som belastning, lätta att göra hemma.

Målet var att stärka kroppen så att den håller bättre för jobbet, med starkare muskler, bättre kondition och balans. Då var snickaren Paul Kasper i riskzonen, utan att han visste det. Han vägrade för mycket och var otränad, vilket ökar risken för hjärt- och kärlsjukdomar. Men något hände när han började träna.

Han har gått tre kilometer nästan varje vardag och gjort övningar med den egna kroppen som vikt. Och det syns direkt på honom att något har hänt. Vägen står på minus 5,6 kilo.

– Nu lever du inte farligt längre, säger testledaren Thomas Lindberg från Riksidrottsförbundet, när Paul tagit ut sig totalt på testcykeln. De försvunna kilona och förbättrade flåset gör att hjärtat belastas mindre. Även magmusklerna har tränats upp. Den tidigare omöjliga brutalbänken med situps går mycket lättare.

ATT KROPPEN STÄRKTS får effekter på jobbet.

– Jag har märkt en klar skillnad. Det är lättare att jobba nu, säger Paul i labbet på idrottscentret Bosön där han och kollegan Jimmy Tiljander nu testas igen för att se effekten av fyra månaders träning.

Paul tycker att det har gått förvånansvärt lätt att minska i vikt.

– Främsta orsaken är väl att jag slutat dricka öl på vardagar. Och så har jag ju börjat träna, säger han.

Och träningen har gett mersmak.

– Nu blir det gymkort. Jag kommer helt klart att fortsätta.

I två veckor var han dock garanterat träningsfri, under Thailandresan för att fira sina 50 år.

– Man måste ju få leva också.

Men i övrigt har han varit disciplinerad och träningen har gett en puff i rätt riktning.

– Man blir motiverad när man märker att det ger resultat och att man mår bättre.

JIMMY:

Efter båda testerna hade jag en fruktansvärd träningsvärk. Man tar ut sig så totalt. Och cyklingen är grym, den borde alla få prova på. Jag satsade allt. Svimmade av några minuter efter brutalbänken. Men jag är glad att jag gjorde 13 situps där, tre fler än förra gången. Annars är största skillnaden att jag klarade av att lyfta så mycket mer. Jag är helt enkelt stabilare i kroppen och jag är förvånad att det gått att bli det med så enkla medel.

PAUL:

Det var roligt att göra testen igen och se att jag blivit bättre, framför allt konditionen. Och jag trodde aldrig att jag skulle kunna göra situps på den hemska brutalbänken. Men det gick nu när magen inte var i vägen och jag har blivit starkare. Jag känner mig totalt sett bättre nu. Egentligen borde alla byggnadsarbetare få göra sådana här tester och få träningsprogram. Det har gjort att jag har upptäckt träning. Jag trodde aldrig jag skulle tycka det är roligt, men det tycker jag faktiskt nu.

Paul tyckte det var svårast att motivera sig i början. Det brukar också ta ett par veckor innan träning blir ett behov för kroppen. Men han har ett knep.

– Jag promenerar alltid direkt när jag kommit hem från jobbet. Annars blir det aldrig av.

OCKSÅ 24-ÅRIGE SNICKAREN Jimmy Tiljander har jobbat med motivationen och fått in träningen som rutin. Han hade redan från början en bra kondition och då krävs mycket för att höja sig ytterligare. Nu har han förbättrat sin styrka.

Under testen lyfter han 187,5 i knäböj i en maskin och det är 25 kilo mer än förra gången.

– Kroppen känns starkare och stabilare än förut, säger han. Och den ökade stabiliteten gör att han kan använda den styrka han har.

I likhet med Paul är han förvånad över hur mycket resultat träningen har gett. De har upplevt den som enkel. Men sakta, nästan omärkbart, har nya muskler bildats och kilona omfördelats över kroppen. Resultatet märker de nu.

– Och jag som trodde att jag behövde tyngre vikter, inte bara belasta med min kroppsvikt, säger Jimmy.

Han är också förvånad över att det inte tagit mer tid. 15–20 minuter två gånger i veckan har han tränat styrka och smidighet. På grund av all snö har han inte sprungit ute, men det ska han komma i gång med.

För honom har de senaste månaderna inneburit en stor omställning. Som så många andra i branschen har han gått arbetslös en lång period och det påverkar kroppen.

– Man går ner sig när man inte jobbar. Det är stor skillnad när man sitter i soffan och kollar på OS och film, i stället för att bära gips, säger han.

Men han har försökt att hålla i gång, genom att följa träningen och dessutom börja simma. Och han tänker fortsätta träna. Baserat på de nya resultaten ska båda snickarna få nya träningsprogram, med bredare träning.

– Jag kan fortfarande inte säga att träning i sig är roligt, men det blir det när man ser resultat. Det är som med att bygga hus. Det är kul när det är färdigt, säger Jimmy Tiljander. ●

Paul Kasper sliter ont i knäböjen. På bilden bredvid är Jimmy Tiljander helt utslagen efter cykeltestet, men blodprovet måste tas ändå.

SÅ GJORDE VI TESTERNA

■ Vi lät två garanterat otränade snickare testa formen på Bosöns idrottslabb i Stockholm. Med resultatet från testet fick de sedan ett träningsprogram att följa under fyra månader. Träningen har varit inriktad på att stärka kroppen och göra den mer lämpad och hållbar för byggjobbet. Därefter har en ny test gjorts. Träningsprogrammet har lagts upp av Henri

Leray, ergonom och specialist på Centralgalaxen, byggbranschens eget företag för förebyggande arbete och rehabilitering. Han och Riksidrottsförbundets Thomas Lindberg har valt ut testets delar

HANDSTYRKA:

■ Med en handgrip ska de testa styrkan i nävarna. Båda var godkända förra gången och det är likadant nu.

PAUL	Nu	Då	Trend	JIMMY	Nu	Då	Trend		
	Godkänd	☒	☒	→		Godkänd	☒	☒	→
	Underkänd	☐	☐			Underkänd	☐	☐	

BRUTALBÄNK:

■ Man hänger i knävecken och gör situps. Förra gången klarade Paul ingen alls, nu slår han till med fyra. Jimmy ökar från 10 till 13.

PAUL	Nu	Då	Trend	JIMMY	Nu	Då	Trend		
	Godkänd	☒	☐	↑		Godkänd	☒	☒	↗
	Underkänd	☐	☒			Underkänd	☐	☐	

CHINS:

■ Handlar om att dra upp sin egen kropp till en stång. Jimmy fick två lyft och Paul noll, samma resultat som förra gången. Men de är klart närmare målet. Lite specialträning kommer att göra att de klarar godkänt.

PAUL	Nu	Då	Trend	JIMMY	Nu	Då	Trend		
	Godkänd	☐	☐	→		Godkänd	☐	☐	→
	Underkänd	☒	☒			Underkänd	☒	☒	

KNÄBÖJ:

■ Knäböj i snittmaskinen visar hur mycket man orkar ta i ett lyft. Jimmy briljerar med 187,5 kilo. 25 kilo mer än förra gången. Paul tar 122,5 kg, mot 152,5 förra gången. Han säger att det känns fel när han lyfter.

PAUL	Nu	Då	Trend	JIMMY	Nu	Då	Trend		
	Godkänd	☒	☒	↘		Godkänd	☒	☒	↗
	Underkänd	☐	☐			Underkänd	☐	☐	

DIPS:

■ Armstyrka och bröstmuskulatur testas. De trycker upp sin egen kropp med armarna. Jimmy klarar nio lyft, fyra fler än förra gången. Paul klarar fem, en mer.

PAUL	Nu	Då	Trend	JIMMY	Nu	Då	Trend		
	Godkänd	☒	☒	↗		Godkänd	☒	☒	↗
	Underkänd	☐	☐			Underkänd	☐	☐	

CYKLING:

■ De cyklar med stegrande belastning tills benen inte längre går runt och testar syreupptagning och kondition. Paul är klart bättre än förra gången, Jimmy som hade mycket bra resultat i förra testet får ungefär samma.

PAUL	Nu	Då	Trend	JIMMY	Nu	Då	Trend		
	Godkänd	☒	☒	↗		Godkänd	☒	☒	→
	Underkänd	☐	☐			Underkänd	☐	☐	

”För att behålla motivationen är det otroligt viktigt att man tränar sådant man tycker är roligt”

Både Jimmy och Paul har upptäckt träning, vilket ger effekter på jobbet. ”Det är lättare att jobba nu”, säger Paul.

Coachen: ”Jag är imponerad”

”Både Paul och Jimmy är klart bättre rustade för byggjobbet i dag och de har börjat minska risken för att få belastningsskador. Men den största vinsten är att de sett resultat och att de vill fortsätta träna. Jag är imponerad över killarnas uthållighet.

Jimmy har lyckats behålla och förbättra flera av sina resultat, trots arbetslösheten. Genom att han inte jobbar har han tappat ett träningsmoment på åtta timmar varje dag. Han har en helt annan hållning och lyfter tyngre än

förut, tack vare en annan bålstabilitet.

Paul har minskat rejält i vikt, blivit starkare och fått en mycket bättre kondition. Också han har fått en annan hållning. Paul hade svårt att lyfta med knäböj den här gången och tyckte han kom fel. Det har med all säkerhet sin förklaring i viktminskningen. Då får du en annan balanspunkt och det tar tid att vänja sig vid den, så han behöver öva på balans.

De kommer båda att få nya träningsprogram av mig med en bredare träning som aktiverar än fler muskelgrupper. För att öka konditionen måste de gå eller springa så de blir andfådda. Jimmy som gillar simning, kommer till exempel att få ett program för att träna i vatten. För att behålla motivationen är det otroligt viktigt att man tränar sådant man tycker är roligt.

HENRI LERAY, ERGONOM

**STÄLL KRAV
PÅ DIN
LIFTUTBILDNING!**

LLP
LIFTLÄROPLANEN
Hitta Din auktoriserade utbildare på liftutbildning.se

ITEX[®]
RENTAL

BYGG • MARK • STÄLLNINGAR • LIFTAR

Maskinuthyrning i Stor-Stockholm

Tel. 08-29 20 20 • www.itex.se

Gör det möjligt med ett Medlemslån!

Förmånlig ränta utan avgifter*, f n
4,25%

Ansök idag!

- nordea.se/medlemslan
- 0771- 22 44 88
- hämta låneansökan hos ditt fackliga ombud

Låna till vad du vill – Räntebetalningskydd och Grupplivsförsäkring ingår utan kostnad, och skyddar dig vid arbetslöshet, sjukdom, olycksfall och dödsfall.

Gör det möjligt

nordea.se

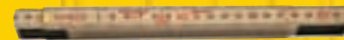

TOOL KIT PÅ KÖPET!

VID KÖP AV SNICKERS WORKWEAR ARBETSBYXA.

Värde ca. 300:- ex.moms

Meterstock 59-2-10

Snickarpenna SNP

9025 Ergonomiskt bälte

9082 Flexi™ hammarhållare

Hantverkarkniv HVK

9115 KneeGuard knäskydd

hultaforsgroup.com

Tre hantverkare, Mats Larsson, Ou Chu och Jolle Svedberg. Mats har tagit upp "pelikanen", en takplåtsax med många smeknamn, ur sin "kopp", en grön plasthink med 25 kilo verktyg. Ou håller en fasonsax och Jolle håller sin krumsax.

Höjdarsaxarna

Stubai och Ironside. Där har du vinnarna när plåtslagare på Oskar Jansson testar plåtsaxar av fasontyp. Men en gåta kvarstår: Varför kan inte tillverkarna göra verktyg som går att använda, direkt från butikshyllan?

TEXT: INGEMAR DAHLKVIST FOTO: ANDERS LINDH

Hårt jobb för bra verktyg

■ Gemensamt för nästan alla plåtslagarnas verktyg är att de inte är färdiga när de är nya. Mats Larsson och Jolle Svedberg filar, slipar och till och med gjuter om sina verktyg själva. Det är skarpa kanter som måste bort och onödiga utbuktningar som måste slipas ner för att göra det lättare att komma åt. Jolle visar en falstång som han hettat upp och hamrat om formen på.

– Den här vill alla på firman låna av mig hela tiden, säger han.

De tycker att det är dåligt att tillverkarna inte gör verktygen klara för användning. Men frågan är om någon verktygstillverkare har tillräckliga kunskaper för att kunna göra Mats och Jolle nöjda.

En sax för varje behov: Till vänster klipper Mats Larsson en vid högervång med fasonsaxen. På övre bilden till höger en snäv vänstersvång med krumsaxen. Och så till sist klipper han rakt med takplåtsaxen.

DEN SOM VILL IMPONERA på en plåtslagare ska investera i Stubai fasonsaxar. Det går åt två, en för att klippa åt höger och den andra för vänstersvängar. Det är en investering på knappt 1 400 kronor. Men då får man verktyg som håller för dagligt bruk i ett helt yrkesliv.

– De här är nog 20 år, minst, säger Mats Larsson, en av plåtslagarna i testpanelen och håller upp sina fasonsaxar.

Det finns metodproblem när Byggnadsarbetaren ska testa plåtslagarverktyg. Fabrikaten är få men varianterna av tänger, saxar, hammare och klubbor är oändliga. Så testchefen, Jolle Svedberg på Oskar Jansson, en stor plåtfirma i Stockholm, fick välja vilken typ av plåtsax som skulle testas. Det blev två olika modeller av fasonsaxar.

– Fasonsaxen, eller figursaxen, är den vi använder mest, konstaterar han.

Den ena varianten av fasonsax är en klassiker, en stor halvkilos, gjuten sax

med rejäla skär. Två tillverkare regerar. Bacho tillverkar den dyraste, och österrikiska Stubai tillverkar konkurrenten. Bland plåtslagarna på Oskar Jansson är Bacho chanslös.

– Bacho har räfflor på skären. Det gör att den ger märken i plåten, särskilt om man klipper i mjuk koppar, säger Mats Larsson.

Han konstaterar att Stubai är bäst på marknaden men är inte helt nöjd ändå. Stubaisaxarna har röd plast på handtagen både på höger- och vänstersaxen.

– Alla andra saxar har röd vänstersax och grön högervång. Det gör att det är lättare att se skillnad på dem när man ska ta dem ur koppen. Det får de rätta till! Jag tackar på förhand, säger han.

DEN ANDRA SORTENS fasonsax i testet kallas för Wisstyp efter varumärket på originalet. Det är en mindre, lättare sax med kortare skär och en fjäder som särrar på skalmarna när spärren lossas. Den finns i många

”Bacho har räfflor på skären. Det gör att den ger märken i plåten.”

MATS LARSSON

verktygstillverkares sortiment eftersom den har en större marknad, den kan till exempel användas av snickare för att klippa gipsreglar.

Det finns plåtslagare som bara använder fasonsaxar av Wisstyp. Men det förstår inte Jolle Svedberg.

– Nej, de går inte att testa mot varandra, säger han bestämt.

ENLIGT JOLLE ÄR den riktiga fasonsaxen en sax av klassiskt snitt. Wisstypen kan han använda när han klipper igenom falsar, inte annars.

Tre olika fabrikat av Wisstyp ingår i testet. Ironsides sax, den billigaste, vinner testpatrullens gillande. Alla konstaterar att Wissaxarna är en förbrukningsvara. Skalmarna, som är tillverkade av plåt, går av och det går åt många saxar på ett år.

– Slit och slängsaxar, konstaterar Mats Larsson.

– Men Ironsides modell är bättre än originalet, framför allt eftersom spärren lossas automatiskt när man trycker ihop skalmarna. ♦

SÅ TESTADE VI

URVAL:

■ Vi valde att testa fasonsaxar efter samråd med plåtslagare som pekade ut den som mest använda saxen.

■ De två vanligaste fasonsaxarna, Bacho och Stubai, ställs i testet framför allt mot varandra. De tre fasonsaxarna av Wisstyp, tävlar framför allt inbördes. Men det finns plåtslagare som använder enbart sax av Wisstyp.

■ Saxarna testas parvis, eftersom de är konstruerade för vänster- eller högerklippning.

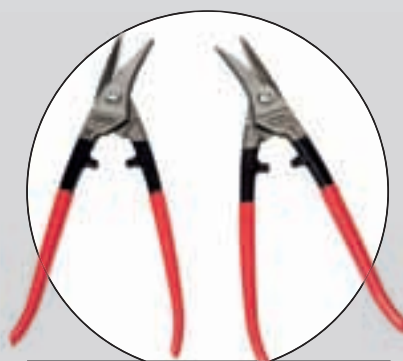
■ Vi köpte saxarna i fackhandeln till ordinarie pris.

METOD:

■ Sex plåtslagare använde samtliga par under fem arbetsdagar.

BETYG:

■ Betygen på respektive testfaktor är ett medelvärde av testpiloternas betyg. Slutbetyget är en helhetsbedömning som sätts av redaktionen. Där vägs kommentarer, vikt och pris in.

STUBAI

BACHO

Pris (inkl.moms)

684 kr

997,50 kr

Vikt

572 g

594 g

Grepp

4,5

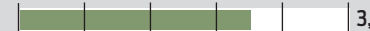

3

Kraft

4

3,5

Fason

4,5

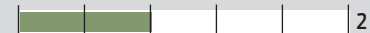

3,5

Slipbarhet*

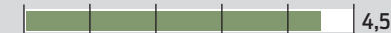

3,5

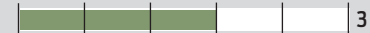

2

Kvalitet

4,5

3

Kommentarer

Snygg, snabb. Bästa plåtsaxen. Byt färg på handtagen på högersaxen, tack!

Ger räfflor i plåten, särskilt i koppar. Skär bra. Skänklarna går ihop för mycket.

TOTALBETYG

IRONSIDE

WISS

BESSEY ERDI

Pris (inkl.moms)

173 kr

337,50 kr

244 kr

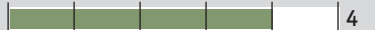
Vikt

365 g

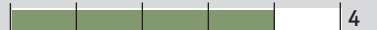
377 g

365 g

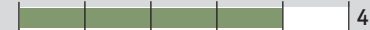
Grepp

4

4

4

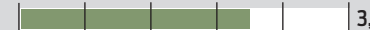
Kraft

4

4

3,5

Fason

3,5

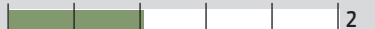

4

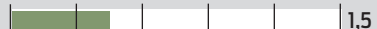

3

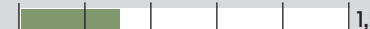
Slipbarhet*

2

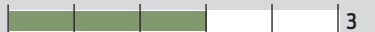

1,5

1,5

Kvalitet

3

2,5

2

Kommentarer

Plus att haken släpper. Nja, tveksam kvalitet. Bra till tjock plåt.

Slit och släng. Lite instabil. Skön att hålla i.

Som Wiss men mer märken. Snyggare än Wiss. För tjock.

TOTALBETYG

Mag isk skruvsökare

Ett nytt verktyg hittar skruven bakom spackel, färg och tapet. Då kan väggen rivs hel. Det dammar mindre och blir lättare att städa.

Idén fick Jimmy Berggren i november 2008 när han arbetade med ombyggnad av vårdavdelningar på Falu lasarett.

– Vi måste gå lugnt tillväga eftersom det låg patienter i rummen intill, berättar Jimmy Berggren, snickare hos företaget Byggpartner i Falun.

De rev väggar av gipsplattor och gipsdamm virvlade runt i luften, vilket irriterade såväl patienter som sjukhuspersonal. Dessutom var dammet besvärligt för arbetskamrater som använde kontaktlinser. Och så ville han slippa städa upp alla gipsrester. Nu kan gamla skivor fraktas ut hela.

– Jag stod och rev med en kofot och fick se en skruv krypa fram genom spacklet. Jag tänkte ”hur gör man för att hitta skruven så att man kan skruva ut den utan att bryta sönder gipsskivan”.

Lösningen blev skruvsökaren som med hjälp av en magnet hittar den dolda skruven.

Skruvsökaren, eller ”screwfinder” som den döpts till, påminner om en hålpipa, ett verktyg som används för att stansa hål i läder och andra mjuka material. Det består av ett litet rör som är vässat i ena änden och fungerar som skärare.

I RÖRETS MYNNING sitter en liten rund magnetplatta. Bakom magneten finns en fjäder. När man slår på röret så åker magneten in i röret och fångas upp av fjädern som hindrar att magneten skadas.

Skruven frigörs när hylsan med vass kant skär hål i pappan runt skruvhuvu-

KENNETH PETTERSON

SÅ FUNGERAR JIMMYS SKRUVSÖKARE:

1 Magnetens i rörets mynning hittar skruven i gipsväggen.

2 När man slagit på röret har hylsans vassa kant skurit ett runt hål runt skruvhuvudet.

3 Gipsskruven kan nu enkelt tas bort med en skruvdragare.

det. Därefter lossas gipsskruven på vanligt sätt med hjälp av en skruvdragare.

– Den hittar regler också, både metallreglar och träreglar, fortsätter Jimmy Berggren.

Det underlättar om man till exempel ska montera ett gipsankare. För att få bästa dragkraft ska gipsankaret sättas i plattan, inte i regeln.

På marknaden finns det visserligen redan elektroniska regelsökare som piper och blinkar när de känner av en väggregel. Men den här är betydligt enklare och behöver inga batterier.

Ett beprövat och enkelt sätt att hitta regeln är också att knacka på väggen. När ljudet inte är ihåligt finns det troligen en regel bakom.

JIMMY BERGGREN kontaktade Almi Företagspartner AB Dalarna för att få hjälp att utveckla sin idé. Almis innovationsrådgivare trodde på hans idé och gav en innovationscheck på 15 000 kronor, plus värdefulla kontakter som behövs för marknadsföring och försäljning.

KENNETH PETTERSON

PETTERSONS PRYLAR

Tipsa mig!

08-728 49 70

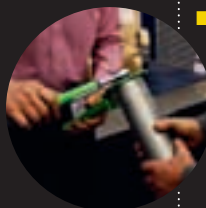
k.p@byggnadsarbetaren.se

Grejer&grepp på nätet:

wwwbyggnadsarbetaren.se

PRESSAR UT RÖREN

■ Här är en av många nyheter på mässan Nordbygg i Stockholm. Från tyska PF Freund kommer ett expanderverktyg med vars hjälp man pressar ut plåten så att ett rör kan träs in i det andra. Ersätter skarvning med rörsvep vid montering av stuprör och rör av tunn plåt.

SNYGGARE SKARVAR

■ Smartline heter det här nya rörsystemet från Pipelife. Gummipackningarna sitter på insidan vilket gör att skarvarna tar mindre plats och syns mycket mindre än traditionella rörskarvar.

SÄKRARE BYGGARBETS- PLATSER FRÅN CRAMO

OBEGRÄNSADE MÖJLIGHETER

Hos Cramo hittar du produkter och tjänster som gör din arbetssituation säkrare. Vi erbjuder allt från personligt fallskydd till säkerhetsutbildningar via Cramo-Skolan. Hos oss hittar du även system för elektronisk närvaroregistrering och

skalskydd som hindrar obehöriga från att komma in på byggarbetsplatsen. Läs mer på www.cramo.se hur vi kan hjälpa till att göra just din arbetsplats säkrare. Välkommen till Cramo.

POWERING YOUR BUSINESS

C R A M O

GRABBER®

Skruven vi även rekommenderar
Nasa, om de ska bygga en altan
på månen ...

Grym trallskruv

www.grabber.se

T-REX™
BLACKC4

FINNS ÄVEN I ROSTFRI A2

Efter jobbet

Het, hetare hår

HÄR ÄR DEN – HÅRDROCKARNAS SPÄCKADE SUPERSOMMAR

28–29 MAJ, FALUN

■ **INGARVET:** Rocksommaren börjar i Dalarna med Rockstad Falun. Gästar gör bland andra Sabaton, Gamma Ray och Crusified Barbara.

3 JUNI, STOCKHOLM

■ **STADION:** Ifjol rockade de Ullevi, i år intar Angus Young och hans AC/DC huvudstaden.

9–12 JUNI, SÖLVESBORG

■ Sweden Rock slår upp portarna för 19:e gången. Största namn:

Guns n' Roses, Slayer, Aerosmith och Gary Moore.

12 JUNI, STOCKHOLM

■ **STADION:** Kiss gör sin första av två spelningar i Sverige på sin "Sonic Boom over Europe Tour". Rullator-rock på högsta nivå.

13 JUNI, MALMÖ

■ **MALMÖ STADION:** Ni som inte fick nog av att se Kiss i Stockholm kan göra det igen.

5 JUNI, GÖTEBORG

■ **ULLEVI:** Green Day intar västkusten på sin Skandinavienturné som även innefattar Oslo, Helsingfors och danska Skive.

17 JUNI, STOCKHOLM

■ **FRIHAMNEN:** West Coast Riot inleder en fyradagars musikfest med bland andra Rise Against, Flogging Molly och Bad Religion.

18–19 JUNI, STOCKHOLM

■ **FRIHAMNEN:** West Coast Riot

har knappt tonat ut över Frihamnen när Metaltown tar över. Bland artisterna som kommer märks: Rammstein, In Flames och Bullet for My Valentine.

20 JUNI, STOCKHOLM

■ **FRIHAMNEN:** Pier Pressure avslutar den tredelade tunggungs-festen i Frihamnen. Största namnen är Him och Dead By April.

28 JUNI–3 JULI, BORLÄNGE

■ Peace & Love Hardcore har i år

drocksommar

Släng badbyxorna och på med skinnbrallorna. Det blir en hårdrockssommar hetare än helvetet. Och Byggnadsarbetaren har kartlagt den.

TEXT: JOHAN SJÖHOLM

FOTO: SVEN-ERIK JOHANSSON/SCANPIX

DEN SOM HATAR BADSTRÄNDER men älskar hårdrock får verkligen sitt lystmäte den här sommaren. Den 28 maj inleds festen med Rockstad Falun och sen går det att headbanga sig kors och tvärs över landet fram till den 8 augusti när Sonispherefestivalen går av stapeln i Stockholm.

I princip alla de stora kommer att gästa Sverige, eller vad sägs om Kiss, AC/DC, Green Day, Iron Maiden, Slayer och Mötley Crüe?

Faktum är att galorna och konserterna är så många att det blir två riktiga tungviktskrockar, där fansen tvingas till svåra val.

Den första stjärnsmällen inträffar den 12 juni när Kiss intar Stockholms stadion. Samma kväll står bland annat Guns N' Roses, Wasp och Opeth på scen under Sweden rock festival i Sölvesborg.

OCH EN KNAPP MÅNAD SENARE är det dags igen. 8-10 juli anordnas i Gävle Getawayfestivalen med bland andra Motörhead och Megadeth. Osannolikt nog hålls samtidigt i grannkommunen Söderhamn galan Rockweekend med band som Skid Row och Deep Purple.

Frågan man ställer sig är: Finns det tillräckligt många hårdrockare i landet för att fylla publikplatserna på alla de här arrangemangen?

Tomas Jernberg, festivalansvarig för Getawayfestivalen i Gävle tror det.

- Festivalerna har lite olika inriktning. Och det är fortfarande inte så mycket med tanke på hur många i Sverige som gillar hårdrock.

Men självklart gäller det att ha något lite extra att erbjuda för att kunna locka publiken. På Getawayfestivalen kör man metalklubb till långt in på natten:

- På många festivaler har det varit så att när sista bandet har spelat får man gå till campingen och festa i ett tält. Vi har bjudit in hårdrocksklubbar från olika orter i Sverige som blir värdar för kvällarna, berättar Tomas Jernberg.

Rockfesten kan börja. ●

Iron Maiden-fans i extas under en spelning på Ullevi.

bokat bland annat Wolfmother och Alice In Chains. Bland de svenska banden märks Europe och Hardcore Superstar.

8-10 JULI, GÄVLE

■ Getaway Rock Festival slår upp portarna för första gången och frontalkrockar med grannfestivalen Rockweekend. Men det är ett starkt premiärprogram, med bland andra Motörhead, Europé, Megadeth och Mustasch.

8-10 JULI, SÖDERHAMN

■ Rockweekend har arrangerats ett antal år. Trots den helknäppa krocken, kör man alltså samma helg som grannfestivalen Getaway. Inbokade artister: Deep Purple, Skid Row, Saxon och Sepultura.

8 AUGUSTI, STOCKHOLM

■ En helt osannolik avslutning på sommaren när Iron Maiden, Mötley Crüe, Alice Cooper, Anthrax, Iggy, Slayer och Heaven and Hell gästar Sonisphere-festivalen.

Några av många fantastiska VM-profiler: På den svartvita bilden hälsar Lennart "Nacka" Skoglund på Kung Gustav VI Adolf. Argentinas Diego Armando Maradona var en förlorad final från att upprepa Brasiliens Garrinchas bedrift att leda sitt landslag till två raka VM-guld.

Så blir du VM-kung

VM-boken 2010

JESPER HÖGSTRÖM

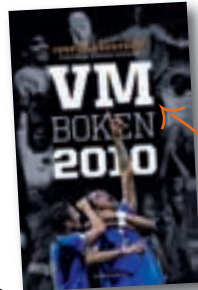
Bara en månad kvar till VM-festen! Kanske dags att börja tänka på lite förberedelser för dig som vill kunna briljera inför kompisarna i tv-soffan eller i sportbaren.

Tänk dig att kunna slänga dig med en kommentar som: "Sådär rånade på segern har brassarna inte varit sedan Ghiggia stal VM-guldet från dem på deras egen hemmaplan 1950. Ja, uruguayanen ni vet."

Eller: "Det här är den värsta utskåpningen jag sett sedan Ungern pulvriseerade El Salvador med 10-1 i Spanien-VM 1982."

I "VM-boken 2010" berättar Jesper Högström på ett intressant och målade sätt om varje VM-turnering från 1930 och framåt. Bäst blir berättandet om de äldre turneringarna, eftersom han har svårt att tillföra något nytt till sentida mästerskap som läsaren säkert redan har ganska bra koll på.

Boken, som avslutas med en statistik- och resultatdel, är så pass bra att den kan ses som ett obligatoriskt standardverk för varje inbiten fotbollsälskare.

PETER ÖNNESTAM

SAGT & HÖRT

Med "Based on a true story" har Sick of It All inte bara bevisat att man fortfarande kan spela intensiv hardcore, man visar också att deras bästa dagar ligger framför dem.

TREY SPENCER, SPUTNIC MUSIC

Lördagen den 8 maj är det dags för årets andra GP-tävling i speedway, när proffsen gästar Göteborg och Ullevi.

"Ambitiös och välskrivna granskning av tidernas alla världsmästerskap i fotboll. Perfekt slö-läsning mellan matcherna

STAFFAN WILSON I CAFÉ

MUSIK

Based on a True Story

SICK OF IT ALL

HARDCORE

Problemet med hardcoreplattor är ofta att banden drar av fyra kanonlåtar i början. Därefter återstår utfyllnadsgrejer.

Men så är det definitivt inte här. Precis när man tror att bröderna Koller ska tappa tempo, drar de till med antingen något 90-tals-tralligt, som "Waiting for the Day", eller en dödsmetallosande kärnladdning, som "Nobody Rules".

SOIA har varit med sedan 1986, ibland är gammal verkligen äldst.

JS

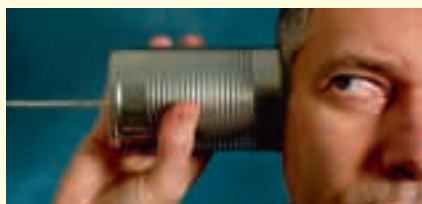
Fever

BULLET FOR MY VALENTINE

HEAVY METAL Bullet For My Valentine är bandet som i sina bästa stunder fungerar som den felande länken mellan 1980 och 1990-talet. På en och samma låt kan de gå från att låta som At the Gates till rena Helloween-gitarrogierna.

Samtidigt balanserar bandet hela tiden på en fin gräns. När syntharna och hammer-on-gitarrerna får ta för stort utrymme på bekostnad av Moose Thomas elaka trummor blir i alla fall jag ganska rastlös som lyssnare. Det händer inte alltför ofta på den här plattan, men för många gånger för att det ska gå att dela ut ett riktigt toppbetyg. Lite smetigt helt enkelt. JS

Kommunikation

Bra och smidig kommunikation är viktigt både för en säker arbetsmiljö och ett effektivt arbete, EARfoonsound för effektiv kommunikation.

Tel: 08-96 19 00
info@earfoon.se
www.earfoon.se

Hörselskydd du hör med

Hörselskador kan förebyggas – aldrig botas!

- Extremt bekväma tack vare den personliga utformningen (vi gör ett avtryck av hörselgången)
- Garanterat inga obehag av värme eller tryck
- Filter som gör att man hör tal, men dämpar buller
- Hygieniska, tack vare medföljande rengöringsset
- EARfoonsound kan kopplas till telefon eller radio
- Lång livslängd, allergibehandlade och CE-märkta
- Återförsäljare finns över hela landet
- Små och nästan osynliga eller färgade och synliga.

Se våra nyheter på Maskinexpo
Barkarby flygfält 27-29 maj.
Du kan beställa fribiljett
på vår hemsida.
Vi syns i monter A32.

INBLICK information från ditt fackförbund

NR 6 REDAKTÖR: HUMLA EINARSDÓTTIR ADRESS: BYGGNADS, 106 32 STOCKHOLM
E-POST HUMLA.EINARSDOTTIR@BYGGNADS.SE TEL: 08-728 48 34 WWW.BYGGNADS.SE

Nu måste vi byta regering!

Byggnads samlade till valupptakt

Ett 40-tal representanter från Byggnads avdelningar samlades på Rönneberga kursgård ett par dagar i april för att diskutera strategi och politik inför valet i höst. Nu måste vi se till att byta regering! Hur kan man göra för att vinna väljarnas förtroende? Och hur ska vi göra för att förhindra Sverigedemokraternas framfart?

En hel del intressanta föreläsare var inbjudna för att prata om sina erfarenheter. Ann-Sofi Garsen, arbetar med projektet Jobbare mot rasism och pratade

om sina erfarenheter i Landskrona.

Socialdemokraternas valgeneral Bo Krogvig gav deltagarna en ordentlig genomgång i hur man lägger upp en politisk strategi. Men mest applåder fick partisekreterare Ibrahim Baylan när han meddelade att den statliga arbetslöshetsavgiften ska sänkas den 1/1 2011 när vi har vunnit valet.

Avdelningarnas valansvariga pratade om hur man ska arbeta lokalt inför valet. Förbundets valledning bestående av Tho-

mas Gustavsson, Patrik Östberg och Matz Larsson kommer att ställa alla tillgängliga resurser till avdelningarnas förfogande. Förbundet lovar att stötta det lokala utbildnings- och strategiarbetet på avdelningarna, i samverkan med våra förtroendevalda.

Nu är det viktigt att vi ställer upp på det rödgröna laget och gemensamt ser till att vi byter regering den 19 september.

Läs mer om Byggnads valstrategi på www.byggnads.se

Arbetslöshetskassan vill sänka avgiften med 40 kronor

Byggnadsarbetarnas arbetslöshetskassas styrelse beslutade vid ett sammanträde den 21 april om sänkning av medlemsavgiften från 290 kr/mån till 250 kr/mån. Grundavgiften och den enskilt anslutna avgiften lämnas oförändrad.

Arbetslöshetsavgift	250 kr/mån
Grundavgift	125 kr/mån
TOTALT	375 kr/mån
Enskilt anslutna	15 kr/mån

Den totala avgiften blir alltså 375 kr/mån istället för 415 kr/mån, från den 1 maj.

Detta utifrån att styrelsen får ett godkännande av beslutet från IAF.

Läs om Byggnads kongress på hemsidan

Den 3-6 juni 2010 hålls Byggnads 15:e ordinarie kongress i Folkets Hus i Stockholm.

I nästa nummer av Inblick kommer vi att skriva mer om kongressen. Till dess kan du gå in på www.byggnads.se och läsa mer. Du kan också ta del av motioner, utlåtanden, kongressrapporter m m. Där hittar du även kongressens tider och vad man ska ta upp för frågor.

Krafttag mot arbetsmiljöbrott

Seminarium på Elmia Arbetsmiljö 18 maj klockan 14-17

Medverkande: Henrik Björklund, Svenska Byggdirektiv AB och Jörgen Eriksson, Svenska Byggnadsarbetareförbundet

Seminarier grundar sig på rapporten "Krafttag mot arbetsmiljöbrott" som presenterades

av Henrik Björklund under Almedalsveckan 2008.

Varför uppstår situationer som orsakar ohälsa och olyckor på byggarbetsplatserna. Vad kan göras för att förhindra detta? Hur ser arbetsskade-

statistiken ut och hur ska Arbetsmiljöverkets tillsynsverksamhet bedrivas med de minskade resurserna?

Henrik Björklund.

Autogiro

Betalar du medlemsavgift via autogiro måste pengar finnas på ditt konto senast den 28 maj.

A-kassan

Ersättning från A-kassan betalas ut den 6, 14, 20 samt den 27 maj.

BYGGNADS BJUDER DIG PÅ EN PRENUMERATION

2010 – NU GÄLLER DET. Året har börjat med en intensiv avtalsrörelse, där fackförbund efter fackförbund ger sig in i striden för skäliga löner och mänskliga villkor. Året avrundas sedan med ett val, det viktigaste på mycket länge.

Därför ger vi bort 600 prenumerationer på någon av de sju tidningar som idag ges ut av ETC förlag. Allt du behöver göra är att anmäla ditt intresse.

(Ditt postnummer avgör sedan vilken av tidningarna du får – bor du till exempel i Stockholm blir det ETC Stockholm, bor du i Skåne blir det Efter Arbetet.)

Tidningarna startade med det uttalade syftet att skapa en röst för arbetarrörelsen – trotsig och granskande, med nyheter och nöjen, kultur och debatt och spännande reportage. För vi vet ju att de borgerliga tidningarna berättar om arbete, vardag och politik på ett sätt som vi sällan kan känna igen oss i.

ETC förlag ger ut oppositionstidningar som vågar säga emot, som tar reda på verkligheten bakom regeringens ”arbetslinje” och ”välfärdens kärna”.

DET ÄR FÖRST TILL KVARN!

600 medlemmar får alltså en prenumeration (värde 100 kronor) som innebär att tidningen landar i brevlådan varje fredag under tre månader.

Varsågod!

BYGGNADS

Erbjudandet gäller till 1 juni 2010 eller till 600 medlemmar svarat. Efter den betalda provprenumerationens slut kommer det att skickas ut ett erbjudande. Den som vill väljer då att på egen hand fortsätta prenumerera.

Ja, jag vill gärna ha en provprenumeration på en ETC-tidning.

Byggnads står för kostnaden.

Namn

Adress

Postadress

ETC
BETALAR
PORTOT

KAMPAJN BYGGNADS

ETC förlag

SVARSPOST
110 216 400
110 04 STOCKHOLM

MÖTEN & SÅNT

SVENSKA BYGGNADSRARBETAREFÖRBUNDET 117 61 STOCKHOLM
BESÖKSADRESS: LILJEHOLMSV. 28-32, STOCKHOLM TEL: 08-728 49 00

Avd 2, Byggnads Södra Skåne

Scheelegatan 27, Malmö
Tfn 040-669 78 00
Fax 040-97 46 30
sodrasokane@byggnads.se

Pensionärsklubben: möte tis den 18 maj kl. 14.00 i Folkets Hus i Malmö, sal 2. Tel. Sven Persson 046-25 31 89, 0702 97 21 31.

Skurupsektionen: sektionensmöte tors den 20 maj kl. 18.00 i Folkets Hus, Skurup. Aktuell information Krister Persson medverkar.

Simrishamn-, Sjöbo-, Tomelilla- och Ystadsektionerna: 15 maj, gemensam busstur till Tyskland. Anmälan senast 9 maj tel 040-669 78 00. Frågor besvaras av Roland Wiking 0708-100798.

Golvklubben: möte ons den 26 maj kl. 17.00. Plats: Scheelegatan 27. Avtalsinformation. Anmälan till avd. senast 25 maj. Klubben bjuder på korv från kl. 16.30.

Maskinklubben: möte tis den 25 maj kl. 17.00. Plats Scheelegatan 27. Avtalsinformation. Anmälan till avd. senast 24 maj. Klubben bjuder på korv från kl. 16.30.

Svedalasektionen: möte tis den 18 maj kl. 18.30 i Folkets Hus, Svedala. Ämne: Inför kongressen. Korv, kaffe och kaka serveras.

Trelleborgsektionen: möte tis den 25 maj kl. 18.00, Hamngatan 9, Horisont plan 5. Ämne: information om hamnens utveckling i framtiden. Rundtur i hamnområdet med hamnens buss, max 35 personer. Välkomna! Styrelsen.

Vellingesektionen samt Byggnadsens S-klubb: Möte tors den 27 maj kl. 17.45, Boulebanan i Vellinge. Spelstart kl. 18.00. Hela familjen är välkommen. Sektionen bjuder på grillad korv och fika.

Dalbysektionen: möte tors den 20 maj kl. 18.00. Vevrehemmets restaurang, Veberöd. Avtalsinformation samt besök av politiker från regionen som diskuterar med oss. Sektionen bjuder på ärtsoppa, pannkakor och kaffe.

Hörbysektionen: möte tis den 18 maj kl. 17.00. Fulltofta Naturcen-

trum. Avtalsinformation. Sektionen bjuder på mat.

Avd 3, Byggnads Sydost

Rådjursvägen 1, Växjö
Tfn 0470-75 35 30
Fax 0470-202 19
sydost@byggnads.se

Tingsrydsektionen: sektionensmöte lör den 22 maj kl. 18.00 Stengrepen Tre-kamp (lerduveskjutning, 22-skytte, pilbåge), hjortmiddag. Samäkning från Pream i Tingsryd. Anmälan till Gunnar 070-5890113 eller Tommy 0709-148362.

Ronnebysektionen: medlemsmöte tors den 6 maj 2010 kl. 18.30 i Byggnads lokaler, Kungsgatan 2 i Ronneby. Tema: avtalsrörelsen 2010. Förtäring vid lämpligt tillfälle. Välkomna styrelsen.

Avd 11, Byggnads Mälardalen

Hemdalsvägen 1, Västerås
Tfn 021-17 87 00
Fax 021-41 04 13
malardalen@byggnads.se

Strängnässektionen: sektionensmöte ons den 19 maj kl. 19.00 i Arbetarrörelsens hus i Strängnäs. Välkommen.

Strängnässektionen: sommarfest för medlemmar med anhöriga lördagen den 29 maj kl. 11.00. Plats: Skogshyddan, Långberget, Strängnäs. Anmälan senast mån den 24 maj till Byggnads Mälardalen, tel. 021-17 87 00.

Avd 18, Örebro

Riagatan 51, Örebro
Tfn 019-603 24 00
Fax 019-603 24 19
orebro@byggnads.se

Askersundsektionen: sektionensmöte tors den 6 maj kl. 18.30, Hotell Norra Vättern.

Hallsbergsektionen: sektionensmöte tors 6 maj kl. 18.00, Bangolf Mosås.

Karlskogasektionen: sektionensmöte tors den 20 maj kl. 18.30, Exp. Karlskoga.

Lindenbergsektionen: sektionensmöte mån den 24 maj kl. 19.00, Folkets Hus.

Örebrosektionen: sektionensmöte tis 11 maj kl. 18.00, Byggnadsens hus.

Avd 23, Byggnads Norrbotten

Nygatan 3, Luleå
Tfn 0920-940 80
Fax 0920-948 79
norrbotten@byggnads.se

Bodensektionen: medlemsmöte tors den 27 maj kl. 18.00, Expeditionen Drottningg. 6, Boden.

Avd 25, Byggnads Uppland

Portalgatan 32, Uppsala
Tfn 018-19 45 00
Fax 018-19 45 01
uppland@byggnads.se

Alunda/Östhammar-sektionen: medlemsmöte tors den 27 maj kl. 18.30, Folkets Hus i Österbybruk.

Enköpingssektionen: medlemsmöte ons den 26 maj. Samling vid Koffsan kl. 17.30 för avfärd till Bryggsholmen. Gäst Helena Proos, inför valet 2010.

Hallstaviksektionen: medlemsmöte ons den 19 maj kl. 19.00, Folkets Hus i Hallstavik.

Norräljesektionen: medlemsmöte tis den 11 maj 19.00, Folkets Hus i Norrtälje.

Avd 27, Byggnads Hälsingland

Björnängsvägen 2, Söderhamn
Tfn 0270-733 50
Fax 0270-733 60
halsingland@byggnads.se

Söderhamnsektionen: medlemsmöte tors den 6 maj kl. 18.30 på Kulturens Hus Söderhamn. Medverkar gör Sven-Erik Lindestam.

Avd 29, Bygg 29:an Värmland

Posthornsgatan 8, Karlstad
Tfn 054-87 58 00, 054-83 47 42
bygg29an@byggnads.se

Arvikasektionen: medlemsmöte tors den 27 maj kl. 18.30, Parkhallen i Arvika.

Kristinehamnsektionen: medlemsmöte tis den 25 maj kl. 17.00, aktivitet.

Sunnesektionen: medlemsmöte tors 27 maj kl. 19.00 i LO-lokalen.

Avd 30, Byggnads Dalarna

Wallingatan 15, Borlänge
Tfn 0243-678 75, 0243-824 88
dalarna@byggnads.se

Avestasektionen: sektionensmöte ons 19 maj kl. 19.00, Metallhuset, Avesta.

Borlängesektionen: sektionensmöte tis den 18 maj kl. 17.00, Wallingatan 15, Borlänge.

Falunsektionen: sektionensmöte tis 18 maj kl. 17.00, Falu Folkets Hus.

Gagnefsektionen: sektionensmöte tors den 27 maj kl. 19.00, Lindbergshallen, Djurås.

Leksandsektionen: sektionensmöte tis den 25 maj kl. 19.00, Hotell Moskogen, Leksand.

Ludvikasektionen: sektionensmöte tors den 20 maj kl. 18.30, Folkets Hus, Ludvika.

Malungsektionen: sektionensmöte tors den 20 maj kl. 18.15, Folkets Hus, Malung.

Morasektionen: sektionensmöte tis den 25 maj kl. 18.30, Hotell Mora-Parken.

Orsasektionen: sektionensmöte tis den 18 maj kl. 19.00, Orsa Hotell.

Rättviksektionen: sektionensmöte tors den 6 maj kl. 18.30, Rättviksparken.

Smedjebackensektionen: sektionensmöte tors den 20 maj kl. 19.00, Folkets Hus, Söderbärke.

Sätersektionen: sektionensmöte tors den 27 maj kl. 18.30, LO-lokalen, Säter.

Älvdalensektionen: sektionensmöte tors den 20 maj kl. 19.00, Hotell Älvdalen.

Avd 32, Byggnads Piteå-Skellefteå

Olof Palmes gata 2, Piteå
Tfn 0911-787 30
Fax 0911 787 39
pitea@byggnads.se

Arjeplogsektionen: möte tors den 20 maj kl. 17.00, ABF-lokalen.

Vill du annonsera om möten eller andra aktiviteter?
Mejl: asa.kemkes@byggnads.se

SISTA ORDET

TILLSAMMANS ÄR VI STARKA

SÅ HAR VI NÅTT EN överenskommelse mellan Byggnads och Sveriges Byggindustrier (BI) om ett nytt bygg- och anläggningsavtal. Den som är minnesgod kommer ihåg att vi för ett år sedan föreslog en sammanläggning av bygg- och anläggningsavtalen för att förenkla och förbättra så att vi skapar ordning och redan inom byggbranschen. Efter ett års hårt arbete är vi nu i hamn och jag tycker att vi kan känna oss stolta.

Avtalet ger en god förtjänstutveckling för Byggnads medlemmar och flera av de frågor som är viktiga för oss har fått en bra lösning. Det blir svårare att kringgå återanställningsrätten genom bemanningsföretag, lönegranskningen kvarstår och det blir lättare för oss att kontrollera så att utländska företag betalar rätt löner till sina anställda. För att nämna några områden.

VI SKA KOMMA IHÅG att BI under många år har haft som mål att i grunden förändra våra kollektivavtal och försvaga Byggnads fackliga verksamhet. Det har också funnits en strategi att via domstolar och jurister överklaga och slippa stå för ingångna avtal. Detta har inneburit att vår energi har fått läggas på annat än viktiga framtidsfrågor.

Därför är det glädjande att vi och BI nu har enats kring ett bygg- och anläggningsavtal som båda parter står upp för. Vi värderar nu överenskommelsen lika

“Vi värderar nu överenskommelsen lika och har samma uppfattning om hur vi ska lösa viktiga frågor.”

och har samma uppfattning om hur vi ska lösa viktiga frågor.

Nu är min förhoppning att vi ska se framåt och arbeta för byggnadsarbetares bästa och för en byggbransch med hållbart samhällsbyggande i världsklass. Målen ska sättas högt!

BYGGBRANSCHEN HAR tyvärr ett dåligt rykte om att inte vilja ta till sig ny kunskap och bara gå på i sina vanliga hjulspår. Undersökningar visar att byggsektorn har en långsam förändringsbenägenhet och att omvandlingstrycket är lågt. Branschen är också dålig på att vidareutbilda sin personal och att tillgodogöra sig resultat från forskning och utveckling vilket får negativa konsekvenser för kvaliteten i byggandet, liksom för branschens förnyelsearbete. Detta kan vi nu fokusera på att förändra med det nya avtalet som grund.

Den som tror att det nya avtalet har kommit till genom att arbetsgivarna har visat god vilja tror fel. Det är genom att Byggnads är ett starkt fackförbund med många medlemmar som vi får en bra

förhandlingsposition. Arbetsgivarna kommer alltid att ha andra intressen än vad den fackliga sidan har. Vi företräder olika grupper. Detta kvarstår även efter det nya avtalet. Ska medlemmarnas intressen få plats krävs ett starkt Byggnads även fortsättningsvis.

DÄRFÖR ÄR DET OROVÄCKANDE att vi fortfarande tappar medlemmar. Fortsätter denna negativa medlemsutveckling kommer maktbalansen att förändras på arbetsmarknaden. Varför skulle arbetsgivarna lyssna på fackliga organisationer som inte har några medlemmar bakom sig?

Ska vi fortsätta att kunna förhandla fram bra löner och villkor för byggnadsarbetarna krävs att vi alla tar ett krafttag. Börja idag med att fråga din arbetskamrat om han eller hon är medlem i Byggnads!

HANS TILLY
förbundsordförande

TELEFON 08-728 48 10
MOBIL 070-552 67 40
E-POST hans.tilly@byggnads.se

TILLY TYCKER TILL ...

... OM VÅRPROPOSITIONEN

Den borgerliga regeringen fortsätter sin orättvisa politik. Ordet solidaritet finns inte med på dagordningen. I september kan vi rösta för förändring.

... OM ROTAVDRAG

ROT-avdraget är bra för alla. Ger fler jobb och ger många möjlighet att renovera sina hem. Frågan är när ROT-avdraget även ska gälla för hyresrätter. Svaret är efter den 19 september.

... OM CANCERFONDEN

Nu är det maj och åter dags att samla in pengar till kampen mot prostatacancer. Gör en insamling på jobbet och stöd cancerfonden, se bilagan till detta nummer av Byggnadsarbetaren.

NU FINNS VI PÅ TWITTER!

Vår redaktionssekreterare Johan
Sjöholm twittrar om högt och lågt
i den svenska byggbranschen på
www.twitter.com/byggredaktoren

Följ honom du också.

**BYGGNADS
arbetaren**

www.duo-fast.se

4.996:-
+ moms

1.496:-
+ moms

1.649:-
+ moms

TRALLEX®

Spika i skruven – fäst trall på nolltid!

Du spar både tid och rygg när du spikar fast skruven istället för att skruva.

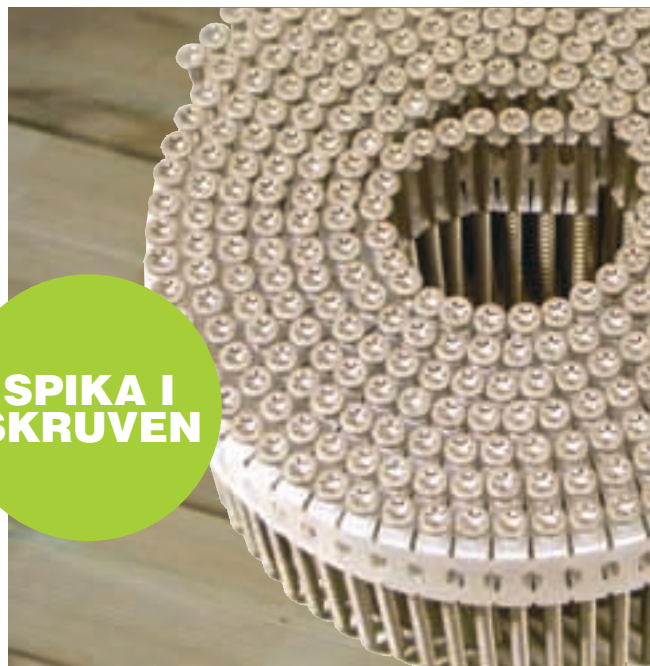
En förpackning Duo-Fast Trallex räcker till ca 50 m² och laddar du om till spik kan du använda samma verktyg till panel- och råspontspikning.

Just nu är det pangpris på både Trallex och verktyg. Se mer på www.duo-fast.se

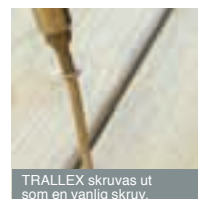
DUO-FAST

Duo-Fast erbjuder den professionelle byggnadsarbetaren ett brett sortiment pneumatiska verktyg och infästningar.

**SPIKA I
SKRUVEN**

Med TRALLEX spikar du trall på nolltid.

TRALLEX skruvas ut som en vanlig skruv.

TRALLEX är tillverkat av rostfritt stål A2.

Gäller t.o.m. 31/5 2010 eller så långt lagret räcker. Lokala prisavvikelser kan förekomma.